

LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jamai-
ca, N. Y., under the
Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaininis

Dalyje Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 10

★ ★ ★ ★ ★

Antradienis, vasario (February) 7, 1967, Ozone Park, N. Y. 11417

★ ★ ★ ★ ★

Metai 56-iejai

KRISLAI

Dvasininkų žygiai.
Prezidentas nuvykęs.
Apie tą puikų filmą.
Mykolas Lietuvio veiklas.

Rašo R. Mizara

Apie du tūkstančiai protes-
tantų, katalikų, žydų dvasi-
ninkų, suvykusių iš visos ša-
lies, pikietavo Baltuosius Rū-
mus, reikalaudami baigti karą
Vietname.

Dvasininkai siūlo, kad A-
merikos žmonės paskirtų tris
dešimtis pasninkų, prašant die-
vo, kad šis priverstų imperia-
listus baigti šį neteisų, nemo-
ralų, žiaurų karą. Jie mano,
kad pasninkai turėtų prasidėti
ti vasario 8-ąją—"Pelenų die-
ną", kuri angliskai vadinasi
Ash Day.

—:—
Ši demonstracija reikšmin-
ga dar ir tuo, kad joje daly-
vavo katalikų dvasininkijos
atstovai ir nemažai vienuolių.
Kazin, ką apie visa tai da-
bar galvoja kardinolas Spell-
manas? Jis gi andai skelbė,
būk karas Vietname esąs už
"civilizacijos išgelbėjimą"; jis
ragino amerikiečius karius ka-
riauti "iki garbingos perga-
lės".

Aš manau, jog visa tai ma-
nydamas, kardinolas jaučiasi
tektai.

—:—
Žmonės tikėjosi, kad prezi-
dentas Johnsonas praėjusį ket-
virtadienį spaudos konferen-
cijoje pasakys "daug naujo"
taikos reikalu. Deja, nieko
naujo nepasakė. Karas tebe-
tesiamas, žmonės tebežūsta.

—:—
Laisviečių metinis suvaži-
vimas, atšimnime, įvyks va-
sario 19 dieną.

—:—
Skaitytajai matė praėjusia-
me "Laisvės" numerį, kad
Tarybų Lietuvos kino studijos
išleistas meninis filmas "Nie-
kas nenorėjo mirti" gal būt
susilauks TSRS valstybinės
premijos.

—:—
Šis filmas jau yra laimėjęs
premijas kino filmų festiva-
luose Europoje. Filmų kriti-
kai pripažįsta, jog tai meno
sėkė.

—:—
Pernai buvusi Lietuvoje Pra-
nė Lapienė rašo "Vienybėje",
kad ji Vilniuje mačiusi šį fil-
mą. Jos žodžiais:

"Kartą sutiktas poetas Mie-
žalaitis buvo man pastebėjęs,
kad tame filme esą truputį
perdėta, taip baisiai nesą bu-
vę, bet aš, tebeturėdama gal-
vę, neseniai girdėjus žodžius
apie neseniai Lietuvoje pra-
eį, abejoju ar perdėta. Gal net
perdėta..."

—:—
Tuo būtu gera, jei Ameri-
kietiviai galėtų matyti šį
filmą, kuris vertės meninį doku-
mentą — "Niekas nenorėjo
mirti".

—:—
Beje, ponai Lapienė skel-
bia, kad ji kelionės įspūdžius
po Lietuvą jau baigė skelbti
spaudoje. Norėtųsi autorės pa-
klausti: o kodėl neišleisti jų
atskira brošiūra?

—:—
Prieš apie 300 metų My-
kolas Lietuvius (M. Tiškevi-
čius) parašė lotynų kalba
knygą: "Apie totorių, lietu-
vių ir maskvėnų papročius".
Pirmą kartą ši knyga buvo
išspausdinta 1615 m. Bazelyje
Šveicarijoje.

Sovietai sako, kad kinai kliudo padėti Vietnamui

Maskva. — "Izvestijos"
sako, kad kinai daro viso-
kias kliūtis tarybiniam or-
laiviams, kurie skrenda
Vietnaman. Tie orlaiviai
veža visokią pagalbą, pra-
dedant pabūklais ir gink-
lais, baigiant ekspertais.
Tarybiniai orlaiviai papras-
tai sustoja Kinijos aerodro-
muose benzino paėmimui.
Tas tesiasi iki šiol, nežiū-
rint vis blogėjančių santy-
kių tarp TSRS ir Liaudies
Kinijos.

Bet dabar vis labiau, sa-
ko tarybinis organas, kinai
pradedą kliudyti. Jie rei-
kalauja specialaus leidimo
kiekvienam orlaiviui, nepa-
deda informacijomis apie
oro sąlygas, ir t. t.

Tas žinių agentūra sako,
kad tarybinių piliečių sau-
gumas Pekine dabar ne-

koks. Tarybiniai diploma-
tai ir kiti piliečiai Kinijo-
je dažnai įžeidžiami, už-
puolami, užgauliojami.

"Izvestijos" aprašo vieną
incidentą, kuris įvyko Pe-
kingo aerodrome. Nusileidus
tarybiniam orlaiviams, ku-
riais skrido vyksta
Vietnaman ekspertai, rau-
dongvardiečiai neleidė
išlipti iš orlaivių, tuo tar-
pu, kai orlaiviai ėmė naujo
benzino. Tas skaitoma ne-
saugiu keleiviams, bet rau-
dongvardiečiai laikė orlai-
vius apsupe, šaukė sloga-
nus prieš dabartinę tarybi-
nę vadovybę ir t. t.

Kuomet orlaiviai jau bu-
vo pasirengę skristi, pro-
peleriai jau sukėsi, aerodro-
mo pareigūnai isakė lakū-
nams išlipti ir išpildyti ko-
kui tai papildomus doku-
mentus.

Įvairios Žinios

Washingtonas. — Prezi-
dentas Johnsonas paragino
Kongresą, kad nors daryti,
kad orlaivius Ameri-
kikos didmiesčiuose būtų
sulaikytas. Jis sakė, kad
dalyko negalima palikti
miestų valiai — federalinė
valdžia turi intervenuoti.

Aucklandas. — Naujojo-
je Zelandijoje lankosi Ame-
rikos Konservatorių parti-
jos lyderis William F. Buck-
ley. Jis sakė, kad Amerika
turėtų masiniai bombarduo-
ti Haiphongo uostą Šiau-
rės Vietname.

Washingtonas. — Prezi-
dentas Johnsonas spaudos
konferencijoje sakė, kad
kaslink jo žinojimo, Šiau-
rės Vietnamas nepadarė jo-
kio rimto žingsnio, kad bū-
tų vilties, jog taikos dery-
bos prasidės kada nors ar-
timoje ateityje.

Iš Lotynų kalbos knygą ve-
rė Ig. Jonynas, o redakcinę
komisiją sudarė K. Korsakas,
A. Venclova, R. Šarmaitis, J.
Jurginis, J. Lebedys ir A. Mal-
donis. Išleido "Vaga" 1966
m. Vilniuje.

Pratarmėje redakcija tei-
singai primena, kad ši knyga
— "labai retas ir vertingas
kultūros istorijos paminklas".
Knyga išleista lietuvių ir lo-
tynų kalbomis. D-ras J. Jurgi-
nis parašė puikią įvadą, o
prof. Ig. Jonynas ir prof. M.
Liubavskis — duoda įdomių
duomenų apie tai, kas buvo
tasai Mykolas Lietuvius.

Prieš arti dešimtą metų
skaičiau "Lietuvių Literatūros
istorijos chrestomatijoje" tū-
las šitos knygos dalis. Dabar
labai džiaugiuosi, kad susilau-
kiau išleisti, kurią galiu per-
skaityti išties Mykolo Lietuvio
traktatą.

Dėkoju draugams už kny-
gos prisiuntimą.

Sunki kova geležiniame trikampyje

Saigonas. — Vietnamie-
čiai-liaudiesiečiai užta-
kavo amerikiečių karių būrį
vadinamajame Geležiniame
trikampyje ir juos beveik
visus sunaikino. Būrys su-
sidėjo iš apie 45 karių. Pir-
mosios pėstininkų divizijos
narių. Kad jie beveik visi
žuvo arba tapo sužeisti,
sprendžiama iš komunika-
to, kuris kalba apie "sun-
kius nuostolius". Žinių
agentūra AP taip aiškina
ši komunikato išsireikšimą.

Komunikatas sutrenkė
Amerikos karinius rėtelių
Saigone, nes taip vadina-
mas "Geležinis trikampis"
yra apylinkė netoli Saigo-
no, kurioje amerikiečiai tik
šiomis dienomis baigė pla-
čią valymo akciją, pavadin-
ta "Cedars Fall operacija".
Po jos buvo pašalinta, kad
dešimtytis tūkstančių ameri-
kiečių karių ta apylinkę
taip "iššukavo", kad nė vie-
no vietkongo negalėjo likti.

Hong-Kongas. — Kinijos
oficiali žinių agentūra
"Hsinhua" sako, kad būtų
klaida pašalinti tuos lyde-
rius, kurie pirmiau "žengė
buržuazinių kelių, bet pas-
čiau pamatė savo klaidas ir
pasitaisė". Iš to daroma iš-
vada, kad Mao šalininkai
jau nori daryti kai kurias
nuolaidas kitoms grupėms
Kinijos komunistų tarpe.

Washingtonas. — Anglia-
kasių unijos organas
"United Mine Workers
Journal" veda mąjame
straipsnyje sako, kad nega-
ras kongresmanas Powellis
neteisėtai persekiojamas.

Dvasininkai ragina prie bado streiko už taiką Vietname

Washingtonas. — Praei-
tą savaitę čia įvykusi dvasi-
ninkų konferencija už tai-
ką Vietname pasibaigė su
nutarimu organizuoti bado
streiką už taiką. Konfe-
rencijoje dalyvavo virš 2-
000 dvasininkų, — protes-
tantai, katalikai ir žydai.
Patys dvasininkai pasižadė-
jo streikuoti ir ragino ki-
tus taip daryti. Jie išreiš-
kė viltį, kad milijonai ame-
rikiečių prisidės. (Dvasini-
kai sakė, kad sveikesni ban-
dantjai galėtų gerti van-
dens arba vaisių sulčių.
Silpnės sūveiktos žmo-
nės, kurie norėtų prisidė-
ti, dvasininkai pataria
valgyti, bet ribotai: ryžius
ir arbatą, tradicinius Piet-
rytinių Azijos valgius.)

Badavimas turi prasidėti
rytoj, trečiadienį. Tas su-
puola su budistų Naujai-
siais metais, kurie švenčia-
mi Vietname, ir kurių pro-
ga Vietname bus paliaubos.
Taipgi supuola su krikščio-
nių Pelenų diena (Ash
Wednesday).

Grupė vadovaujančių
konferencijos dvasininkų
nuvyko pas gynybos reika-
li sekretorių McNamara.
Jis juos priėmė ir jie kal-
bėjosi apie 40 minučių.
Konferencija nepaskelbė,
ką McNamara sakė, bet
manoma, kad jie iš jo nie-

ko teigiamo negirdėjo.
Tarp 8 delegatų, kurie bu-
vo pas McNamara, radosi
žinomi kovotojai už taiką
Vietname: protestantų pas-
torius ir Yale universiteto
kapelionas William S. Co-
fin, katalikų kunigas Stan-
fordo universiteto kapelio-
nas Michael Novak ir
Amerikos Rabinų centrini-
nės pirmininkas Jacob
Weinstein.

Kita grupė dvasininkų
apsilankė pas prezidento
Johnsono asistentą Rosto-
vą. Pats prezidentas jų
nepriėmė. Rostovas sakė,
kad anksčiau ar vėliau at-
eis taika, per derybas. Jis
taipgi sakė, kad iš kitos
pusės ant Johnsono daro-
mas didelis spaudimas, kad
jis karą dar labiau gilintų.

Tuo tarpu grupė daktarų,
no taikos šalininko daktaro
Spocko vadovybė, išleido
pareiškimą, kad dvasininkų
raginamas bado streikas
negali kenkti sveikiesiems
lengvus darbus dirban-
ties žmonėms. Bet jie
įspėjo, kad sunkesnius fizi-
nius darbus dirbantieji taip
badauti negalėtų ir turi iš-
reikšti savo protestą kito-
kiais būdais. Jie taipgi
įspėjo, kad silpnos arba
blogos sveikatos asmenys
būtinai nebadautų.

Komarekas nuteistas

Praga. — Čekoslovakijos
teismas nuteisė aštuone-
riems metams kalėjimo
Vladimirą Kazaną-Komare-
ką, čeką bėglį, kuris gyve-
no Amerikoje. Komarekas,
kuris Naujojoje Anglijoje
vedė turizmą, buvo
nuvykęs Tarybų Sąjungon.
Pakelyje atgal orlaivis dėl
mechaninių priežasčių nu-
sileido Čekoslovakijoje, kur
policija suėmė Komareką.

Teismas rado, kad Komare-
kas prieš pabėgdamas iš
Čekoslovakijos ten vedė po-
grandinę anti-valstybinę
veiklą ir buvo atsakingas
už liaudies milicininko nu-
žudymą. Teismas nuspen-
dė, kad po bausmės atliki-
mo Komarekas turės būti
išstremtas iš šalies. Jo gy-
nėjas, advokatas Vaclavas
Petracekas, prašė teis-
mą tuojau išstremti Komareką,
nekalinti jo.

Bonna. — Amerikos ra-
binas Nusbaumas sako, kad
Kelno arkivyskupas Frings
duodamas jam interviu pa-
darė eilę antisemitinių pa-
reiškimų.

Prancūzija protestavo

Paryžius. — Prancūzija
pasituntė griežtą protestą
Kinijai. Proteste sakoma,
kad Pekine būrys raudon-
gvardiečių apsupė prancū-
zą diplomata Robertą Ri-
chardą ir jį laikė gatvėje
dideliame šaltjyje apie se-
ptynias valandas. Kartu su
juo buvo laikoma jo žmona.
Raudongvardiečiai sako,
kad Richardo automobilis
parbloškė moterį ir jo
grubiai paskui elgėsi. Pa-
ryžiuje manoma, kad tai iš-
misla arba priekaba, kad
raudongvardiečiai sulaukė
prancūzą diplomata, kad
atkeršyti už kelių kinų
studentų trumpą suėmimą
Paryžiuje.

Washingtonas. — Prezi-
dentas Johnsonas sakė, kad jis
remia JAV-TSRS konsula-
rinės sutarties pasirašymą.
Jis sakė, jog FBI direkto-
rius Hooveris jį užtikrino,
jog padidėjusios šnipavimo
galimybės gali būti kontro-
liuotos. Kaip žinia, reakci-
ninkai, kurie nenori sutar-
ties ratifikavimo, naudojami
Hooverio pareiškimais apie
šnipavimą.

Sinkiang'e vyksta tikri karo jėgų susirėmimai

Tokio. — Nepatvirtinti
pranešimai (jie paremti vy-
riausiai plakatais, kuriuos
raudongvardiečių grupės
iškabinėja Pekine) sako,
kad Sinkiang'o-Uigurijos
autonominėje srityje įvyko
tikri ginkluoti susirėmimai
tarp Mao idėjas remiančių
kariuomenės dalinių ir karo
dalinių, kurie pritaria Liu
ir Pingo linijai. Tos srities
sostinėje, sako pranešimai,
anti-maoistiniai daliniai
buvo užvaldę įstaigas, bet
jie dabar pasitraukę ir už-
ėmė pozicijas kalnuose. Sos-
tinė Urumči esanti pilnai
Mao jėgų rankose. Susirė-
mimuose žuvę šimtas žmo-
nių.

Yra ir pranešimų, kad
Sinkiang'o srities karinių
pajėgų komandierius, kuris
esas Liu ir Pingo linijos ša-
lininkas, buvo grasinęs už-

imti Sinkiang'e esančias Ki-
nijos branduolinių raketų
bazes.

Iš kitų Kinijos vietovių
pranešama, kad ten dabar
ramiau. Harbine ir Sancha-
juje, kur opozicija buvo la-
bai stipri, Mao šalininkai
sakosi esą pilnoje kontro-
lėje.

Paskutinę grupę iš Va-
karų Europos grįžtančių
studentų, kurie buvo susto-
ję Maskvoje, jau išskrido
Kinijon. Maskvoje jie su-
rengė demonstraciją prie
savo ambasados, šaukė slo-
ganus prieš tarybinę vado-
vybę ir t. t.

(New York Times sako,
kad Tarybų Sąjunga rim-
tai svarsto atšaukti iš Pe-
kingo daugumą savo diplo-
matų ir palikti tik "skele-
tinę atstovybę".)

Portugalija nusileidusi ultimatumui

Lisbonas. — Portugalijos
užjūrio teritorijų reikalų
ministerija užtikrino Liau-
dies Kiniją, kad Portuga-
lija neleis paversti Macao
teritoriją anti-kinietiška
baze. Kaip žinia, Macao,
panašiai kaip britų valdo-
mas Hong-Kongas, yra ko-
lonija, mažas žemės plotas
Kinijos pakrastyje, kurį
valdo portugalai.

Portugalija oficialiai pri-
pažino, kad ji kalta dėl po-
licijos žiaurumo, kuris bu-
vo rodytas Macao srityje.
Praeitų metų pabaigoje
portugalų policija ten nušū-
vė 8 kinus demonstrantus.

Dar 1963 metais portu-
galai buvo priversti pada-
rvyti pažadą, kad jie neleis
Macao teritorijoje vesti
veiklą, kuri priešinga Liau-
dies Kinijos interesams. Bet
to pažado nesilaikyta.

Neoficiališkai vienas Por-
tugalijos užsienio reikalų
ministerijos pareigūnas pa-
reiškė: "Macao mūsų ir ne
mūsų. Mes ten liekame tik
iš Pekino malonės ir lieka-
me tik iki tol, kol jie mus
išspirs."

Madridas. — 8,000 Valen-
cijos universiteto studentų
išėjo streikan, protestuoda-
mi prieš policiją, kuri įsi-
veržė į universitetą ir iš-
ardė mitingą. Valencijos
universitete iš viso mokosi
8,500 studentų. Taigi, tik
500 nedalyvavo streike.

Studentų ištvojimai, de-
monstracijos ir streikai
taipgi vyko Barcelonoje ir
pačiame Madride.

Jeruzalė. — Sirijos-Izrae-
lito derybos apie ramybę pa-
sienyje nutrauktos savaitė.

Visokios Žinios

Washingtonas. — Sena-
torius Mansfieldas, demo-
kratinės daugumos lyderis
senate, pareiškė, kad kon-
sularinė sutartis tarp Ame-
rikos J. V. ir Tarybų Sąjun-
gos turėtų būti kuo grei-
čiau ratifikuota. Jis pa-
smerkė Kongrese augančią
opoziciją prieš tą sutartį.

Berlynas. — Varšuvos
pakto (Rytų Europos socia-
listinių valstybių) užsienio
reikalų ministrai konferuo-
ja čia. Konferencijos tema
yra santykiai su Vakarų
Vokietija. Kaip žinia, viena
to pakto valstybė, Rumuni-
ja, jau užmezgė diplomati-
nius santykius. TSRS jau
seniai tokius santykius pa-
laiko.

Tirana. — Albanijoje, se-
kant Kinijos modeliu, jau
irgi organizuojami taip va-
dinami "raudongvardie-
čiai". Tūkstančiai jų vyks-
ta į kaimus. Jų tikslas:
įtikinti tuos 10% Albanijos
valstiečių, kurie dar gyve-
na privačiuose ūkiuose, dē-
tis į kolūkius.

Statybininkai—Spaliui

Naujus įsipareigojimus
Spalio 50-mečio garbei pri-
siėmė Šiaulių miesto staty-
bininkai.

Jubiliejiniais metais tres-
to kolektyvas atiduos nau-
doti apie du šimtus pra-
monės, kultūros-švietimo ir
buitinių bei kitos paskirties
objektų.

Žemės ūkio darbuotojams

Rokiškio žemės ūkio ma-
šinų gamykla pradėjo ga-
minti malūnus ir granu-
liatorius žolės miltų agre-
gatams. Siemet bus paga-
mintas 1,000 malūnų, 750
granuliatorių.

LAISVĖ

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVĖ, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year, \$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months, \$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year, \$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months, \$6.50

Kur link visa tai veda?

Keletas dešimtų kinų studentų, grįžtančių iš europinių kraštų per Maskvą, Pekiną, pamokyti savo "vadydų", sumanė padaryti blaivų kaulystę Tarybų Sąjungos sostinėje. Susirinkę į Raudonąją Aikštę prie Lenino mauzoliejaus, jie pradėjo triukšmauti, kabinę prieš žmonių laukiančius savo eilės į mauzoliejų. Puolė vyrus, puolė moteris.

Kai pribuvo milicijos pareigūnų, padejusius, su niekšėjusius jaunus vyrus ir moteris pavarė nuo Lenino mauzoliejaus. Milicijai padėjo eiliniai Maskvos piliečiai. Tai buvo š. m. sausio 25 d.

Na, ir kas toliau?

Kinijos ambasada ir propagandistai paskelbė, būk kinai studentai buvę labai sumušti, sužaloti.

Grįžo jie namo traukiniu iš Jaroslavlio stoties Maskvoje. Į stotį nuvyko amerikiečių žinių agentūros United Press International korespondentas susipažinti su visu reikalu. Ir štai, ką jis matė ir matęs parašė:

"60 kinų studentų išvyko į Pekiną apsiraišioję ir išsistiepię jodu, aiškiai mėginami įrodyti savo kaltinimus, kad su jais buvo žiauriai elgiamasi. Bet po

jodu, kaip pavyko pamatyti stebėtojų, nebuvo jokių įdrėkimų, mėlynių, sužeidimų arba patinimų požymių.

Dauguma stebėtojų geležinkelio stotyje sutiko, kad kinų gydytojas ambasadoje sumaniai "papuošė" studentus, mėginamas sudarinti dirbtinius įdrėkimus, kurių patvirtintų Kinijos skelbiamą incidento Raudonojoje aikštėje versiją.

Patiems kinų studentams buvo duoti nurodymai su nieku nesikalbėti.

Ar tai ne chuliganiškas darbas? Chuliganiškai elgėsi studentai, chuliganiškai elgėsi tie, kurie juos mokė taip daryti, chuliganiškai elgėsi ir gydytojas, studentus ampozijos jodu, kad jie atrodytų sumušti.

Bet tai ne viskas. Mao Tse-tungo įsakymu, Pekine palei TSSRS ambasadą tebesitęsia suruosta chuliganiška demonstracija: kiekvienas tarybinis tarnautojas, išėjęs iš ambasados rūmų, yra apsiųdomas, biauriai išniekinamas.

Panašią chuliganišką demonstraciją kinai suruošė ir Hanojuje (šiaurės Vietnam), kurį tarybiniai ginklai gina!

Nesurandame žodžių, kaip pavadinti tokius kaltinimus, kad su jais buvo žiauriai elgiamasi. Bet po

Belaukiant Niujorko konstitucinio suvažiavimo

Šiemet Niujorko valstija darbus, Mike Davidov, klauzant pakeisti savo konstituciją — iš tikrųjų, ne pakeisti, o dabartinę "pagrindą", papildyti.

Delegatai į konstitucinį seimą bei suvažiavimą jau išrinkti—viso 186 asmenys. Iš jų 102 demokratai, o 84 respublikonai.

Paskirtas suvažiavimui ir pirmininkas — Anthony J. Travia, dabartinis Niujorko valstijos seimelio (Assembly) žemesniojo būto pirmininkas. Jis — Demokratų partijos šulys.

Konstitucinis suvažiavimas prasidės balandžio 4 d. Albany mieste. Tęsis gal būt kada nors iki spalio mėnesio. Suvažiavimo delegatai gaus nemažą algą, apartų, kurias gauna kaip seimelio atstovai, na, tai jie ir galės sau darbuotis be skubėjimų, be nervinimosi.

Niujorke išeinančio anglų kalba darbininkiško laikraščio "Worker" bendra-

darbis, Mike Davidov, klauzant pakeisti savo konstituciją — iš tikrųjų, ne pakeisti, o dabartinę "pagrindą", papildyti.

Delegatai į konstitucinį seimą bei suvažiavimą jau išrinkti—viso 186 asmenys. Iš jų 102 demokratai, o 84 respublikonai.

Paskirtas suvažiavimui ir pirmininkas — Anthony J. Travia, dabartinis Niujorko valstijos seimelio (Assembly) žemesniojo būto pirmininkas. Jis — Demokratų partijos šulys.

Konstitucinis suvažiavimas prasidės balandžio 4 d. Albany mieste. Tęsis gal būt kada nors iki spalio mėnesio. Suvažiavimo delegatai gaus nemažą algą, apartų, kurias gauna kaip seimelio atstovai, na, tai jie ir galės sau darbuotis be skubėjimų, be nervinimosi.

Niujorke išeinančio anglų kalba darbininkiško laikraščio "Worker" bendra-

Trakų pilyje jubiliejiniais metais

Senosios Trakų pilies istorinis muziejus viečia jau penkeri metai. Kasmet jo salės papildoma naujais eksponatais. Čia organizuojamos ir dailės parodos.

Jubiliejiniais metais čia

bus įrengta ekspozicija, skirta Tarybų valdžios 50-mečiui. Ji papasakos muziejaus lankytojams apie revoliucinius įvykius Trakų valsčiuje 1918-1920 metais, apie kovotojus už liaudies laimę.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

LIETUVIŲ RASYTOJAI
LENKIŠKAME ŽODYNE

Vilniaus "Tiesoje" skaitome:

Lenkijoje ką tik pasirodė "TSRS europinės dalies tautų rasytojų mažasis žodynas". Tai vienas iš enciklopedinės serijos leidinių, kurią leidžia Varšuvos leidykla "Viedza powszechna". Šiame žodyne (327 psl.) duodama biografinių žinių apie 600 rusų, ukrainiečių, baltarusių, lietuvių, latvių ir estų rasytojų. Žodynas iliustruotas įdomiausių poetų, prozininkų, dramaturgų, literatūros kritikų atvaizdais.

Lietuvių rasytojams šiame žodyne paskirta ypatinga daug vietos. Čia pateikiami duomenys net apie 58 rasytojus, pradedant M. Mažvydu ir baigiant vidurinėsios kartos literatais. 18-kos žymiausių mūsų rasytojų duoti atvaizdai.

Medžiaga šiam žodynui parengė Z. Stoberskis, talkinamas Lietuvių kalbos ir literatūros instituto. Šis žodynas, išleistas 30,000 egz. tiražu, padės plačiau išpopuliarinti lietuvių literatūrą demokratinėje Lenkijoje.

ISPANIJOS
VARGDIENIAI

Čikagos marijonų zokono laikraštis spausdina tokią žinią iš Madrido:

Daugiau kaip 20 procentų Ispanijos gyventojų oficialiai laikomi neturintais. Prie šios kategorijos priskiriamos šeimos, kurių mėnesinės pajamos yra mažesnės, negu 2,500 pesetų.

Pasak Ispanijos organizacijos socialinių tyrimų ir taikomosios sociologijos vystymo fondo pranešimo, tokiais sąlygomis gyvena maždaug vienas milijonas 630 tūkstančių šeimų, t. y. maždaug septyni milijonai asmenų.

Reikia priminti, kad skaičius, kurį "Draugas" padooda, yra sumažintas: Ispanijoje skurdę skęsta didesnė gyventojų dalis. Na, o kas tą šalį valdo? Ją valdo fašistai su Franko priešakyje, o jiems padeda Romos katalikų bažnyčia — kardinolai, vyskupai, kunigai, davatkininkai ir fabrikantai.

Baisus skurdas viešpatuoja toje "katalikiškoje" šalyje.

Na, o marijonai labai norėtų, kad ir į Lietuvą tokia santvarka būtų grąžinta. Bet jie to, žinoma, nesulauks.

SUTARTIS DĖL ERDVĖS
IR MĖNULIO

Š. m. sausio 27 d. Washingtone, Maskvoje ir Londone buvo pasirašyta sutartis, "garantuojanti", kad pasirašiusios valstybės nusteigs jokių karinių bazių Mėnulyje bei erdvėje, kosmose. Raginamos ir kitos valstybės padėti parašus po šia sutartimi.

Sutartis byloja apie tai, kad pasirašiusios valstybės nenaudos erdvės branduoliniams ginklams laidyti, kad jie grumotų žemei. Konkrečiai imant Mėnulį, sutartis šitaip pasakoja:

Mėnulį ir kitus dangaus kūnus visos valstybės — sutarties dalyvės — naudoja tik taikiems tikslams. Draudžiama dangaus kūnuose steigti karines bazines, statyti statinius ir įtvirtinimus, bandyti bet kokių tipų ginklų ir vykdyti karinius manevrus. Nedraudžiama karinį personalą naudoti moksliniams tyrimams arba kokiems nors kitiems taikiems tikslams.

Valstybės — sutarties dalyvės, — sakoma sutartyje, laiko kosmonautus žmonijos pasiuntiniais į kosmosą ir teikia jiems visokeriopą pagalbą, ištekus avarijai, nelaimėi arba kai tenka priverstinai nusileisti kitos valstybės — sutarties dalyvės — teritorijoje ar atviroje jūroje.

Toliau sutartyje sakoma, kad valstybės — sutarties dalyvės, — kurios registruoja įtrauktas objektas, paleistas į kosminę erdvę, išlaiko jurisdikciją ir kontrolę tokiame objektui ir bet kuriai šio objekto įgulai, jiems būnant kosminėje erdvėje, taip pat ir dangaus kūne. Tokie objektai arba jų sudėtinės dalys, rasti už valstybės — sutarties dalyvės — ribų, kurios registruoja įtraukti, turi būti grąžinti šiai valstybei — sutarties dalyvei.

Valstybės — sutarties dalyvės — tiria ir naudoja kosminę erdvę, taip pat Mėnulį ir kitus dangaus kūnus, tokiu būdu, kad jie nebūtų žalingai užteršiami, taip pat kad nevyktų nepalankių žemės aplinkos pakitimų, atgabenus už žemės ribų esančią medžiagą; šiuo tikslu, esant reikalui, valstybės — sutarties dalyvės — imasi atitinkamų priemonių.

Siekiant skatinti tarptautinį bendradarbiavimą, tiriant ir naudojant kosminę erdvę, taip pat Mėnulį ir kitus dangaus kūnus, sutinkamai su šios sutarties tikslais, valstybės — sutarties dalyvės — lygiais pagrindais nagrinės kitų valstybių — sutarties dalyvių —

prašymus suteikti joms galimybę stebėti, kaip skrenda šių valstybių paleidžiami kosminiai objektai.

Sutartimi nustatoma, kad visos stotys, įtaisiniai, įrenginiai ir kosminiai laivai Mėnulyje ir kituose dangaus kūnuose atviri kitų valstybių — šios sutarties dalyvių — atstovams savitarpiskumo pagrindu. Šie atstovai iš anksto praneša apie projektuojamą apsilankymą, kad būtų galima surengti atitinkamas konsultacijas ir imtis maksimalaus atsargumo priemonių saugumui užtikrinti ir norint išvengti klaidų normalioms operacijoms apskaitinamame įrenginyje.

Ne vienas žmogus, paskaitęs tai, ką sutartis byloja apie Mėnulį, paklaus: tai kodėl nepadaryti sutarties, kad ir žemėje būtų taip, kaip kalbata apie Mėnulį? Kodėl nepanaikinti ginklų, ypatingai atominių bei hidrogeninių, kodėl neužtikrinti žemei taikos? Svarbiausia: kodėl nesulaikyti karo Vietnamė, kuris yra neteisus, biaurus, nenormalus, nereikalingas?!

PREMIJŲ LAIMĖTOJAI

Elta skelbia:

Kasmetinio komjaunimo literatūrinio konkurso komisija, aptarusi konkursui pateiktus darbus, paskirstė 1967 metų komjaunimo literatūrinės premijas.

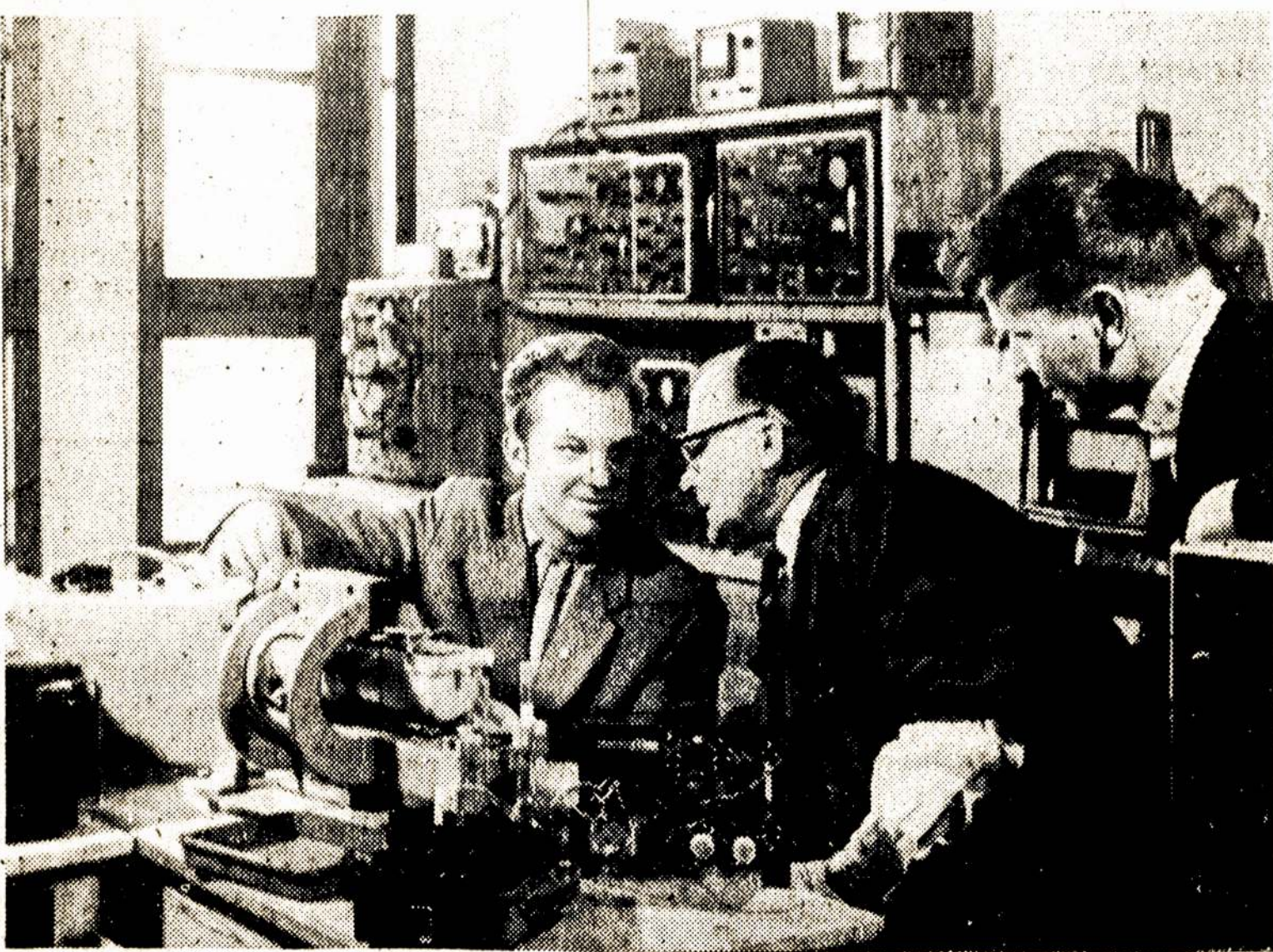
Pirmoji premija (1000 rb.) paskirta Mykolui Sluckiui už apsakymų vaikams rinkinį "Aš vėl matau vėliavą", antroji premija (750 rb.) — Marceliui Martinaičiui už eilėraščių knygą "Debesų lieptais". Trečioji premija (500 rb.) atiteko Violetai Palčinskaitėi už pjesę vaikams "Ri-ku ta-ku", pastatytą Vilniaus jaunimo teatre.

Komjaunimo literatūrinio konkurso rezultatai skelbiami kasmet Lietuvos komjaunimo įkūrimo dieną.

Automatizuoti ryšii
skyriai

Kauno pramoninių ryšių gamykla baigė kurti komplektą automatizuotam ryšių skyriui. Be pašto darbuotojų pagalbos automatai priiminės registruotą korespondenciją, keis moneitas, pardavinės vokus, atvirates ir laikraščius.

Pirmasis automatizuotas ryšių skyrius bus dar šiais metais atidarytas Kaune. Vėliau — Vilniuje, Palangoje ir Druskininkuose.

Kauno Politechnikos instituto ultragarso laboratorijoje. (Nuotrauka M. Ogajaus)

Apie Kazio Klorio knygą
"Liaudžiai pakilus"

Kai mes buvome pas W. B. Keršulius Brooklyn, Bronė klausė:

—Ar jūs pažįstate Kazį Klorį?

—Taip,—atsakiau,—esu susitikęs su juo keletą kartų Vilniuje, bet ilgai bendrauti neteko. — Jam gyvenant Amerikoje, mudu nesusitikome.

B. Keršulienė K. Klorį gerai pažinojo, kai jis gyveno Binghamtone—abudu priklausė toms pačioms organizacijoms. O kai praėjusiais metais Keršuliai lankėsi Lietuvoje, susitiko su Kloriu, šnekėjosi, bendravo ir jis iškėlė jai savo knygą, išleistą 1958 metais Vilniuje — "Liaudžiai pakilus" (Valstybinė grožinės literatūros leidykla).

Skolintą knygą perskaičiau vienu geru vakaru, ir čia noriu nors ir trumpai papasakoti, kas joje yra rašyta. O surašyta ten daug svarbių, idomių Klorio pergyvenimų momentų.

Apie šią knygą smagu kalbėti dar ir dėl to, kadangi tai savitas jubiliejinis politinis dokumentas, jauno žmogaus išgyvenimų metraštis.

O šiais gi metais sukančia 50 metų, kai visa tai prasidėjo.

K. Klorys — panevėžietis, jaunas 1913 m. atvyko į JAV ir čia dirbo visokius darbus. Po vasario revoliucijos Rusijoje K. Klorys gyveno Binghamtone; buvo kairysis socialistas, priklausęs vietos LSS kuopai. Kaip daug kitų kovotojų, taip ir jis, panorą vykdyti revoliucinę Rusiją ir kovoti už proletariato pergalę. Taip ir buvo.

1917 metų gegužės mėn. Klorys su keletu kitų lietuvių darbininkų ir kitais — viso apie 110 — sėdo į traukinį ir vyko į San Francisko. O iš ten laivu — į Yokahamą, Japonijoje; iš Yokahamos — į Chabiną, iš ten, per Sibirą, — į revoliucinį Petrogradą.

Kelionė nebuvo rožėmis klota; ne visur juos ir Rusijoje išskėstomis rankomis sutiko.

Negalėdamas apsigyventi Petrograde, jis vyko į Jekaterinoslavą (dabartinį Dniepropetrovską) Ukrainoje, kur buvo nemaža Lietuvos karo pabėgėlių.

Čia vyko mūšiai tarp bolševikų ir jų priešių. "Jekaterinoslave veikė lietuvių bolševikų organizacija, kuriai priklausė apie 200 narių," rašo Klorys. Bet ir iš čia reikėjo trauktis, ir Klorys su kitais išvyko į Voronežą, kur tuomet buvo daug evakuotų iš Lietuvos lietuvių, turėjusių ten savo mokyklas.

Po to, kai buvo pasirašyta Brest-Litovsko taikos sutartis, vokiečiai, tuomet dar šeiminkavę Lietuvoje, leido lietuvių gimnazijai iš Voronežo grįžti į Lietuvą. Kartu su ja grįžo ir K. Klorys.

Panevėžyje jis rado savo motiną senutę. Įsivaizduokite, kokia jai buvo džiaugsminga staigmena! Čia prasidėjo naujas gyvenimas: kova prieš vokiš-

kuosius okupantus, organizacinis darbas. Klorys pradėjo kurti Lietuvos Komunistų partijos kuopeles Panevėžyje ir apylinkėse.

Tai buvo 1918 metų vasara.

Tų pačių metų rudenį Vokietijoje įvyko buržuazinė revoliucija. Kaizeris buvo nuverstas, o Lietuvoje prasidėjo proletarinė revoliucija, kurioje Klorys aktyviai dalyvavo. Buržuazijai, su vokiečių okupantų talka, revoliuciją laikinai nugalėti pavyko. Iš revoliucinio Panevėžio teko trauktis toliau į rytus.

Pasiekęs Daugpilį, jis ten rado Z. Angarietį, klaususį Klorio, ką jis norįs veikti: traukti į Tarybų Sąjungą, ar grįžti į Lietuvą ir pradėti organizuoti pagrindinę veiklą, ruošti žmonėms kovoms?

Jis sutiko slapta vykdyti Lietuvą pagrindiniam darbui. Angarietis aprūpino jį dokumentais — be kitko: parašę ploname popieriuje, jog Klorys — Komunistų partijos narys. Popieriuką Klorys įsuko į cigaretę ir išvyko.

Tai buvo 1919 metų gegužės mėnesį. Grįžęs į Lietuvą, jis pradėjo organizacinį darbą, kuris buvo sunkus, nes šalyje virė žiauri reakcija.

Kai, pagaliau, atvyko į Kauną, Klorys buvo suimtas ir cigeretė su tuo "slaptu popieriuku" pakliuvo į žvalgybininko rankas ir buvo "išaiškinta," o tai reiškė, kad Kloriui grėsė kalėjimas.

Bet 1920 metų balandžio mėnesį jį ir kitus kovotojus Lietuvos buržuazinė valdžia iškėlė ant saviškių, suimtų Tarybų Sąjungoje. Ir tuojau jis išvyko į tarybinę Rusiją. Čia prasidėjo naujas gyvenimas, taip pat ne lengvas.

Pagaliau Klorys grįžo į Tarybų Lietuvą ir šiandien ten jis gyvena su šeima; jis — pensininkas.

"Liaudžiai pakilus" knygą skaitosi lengvai, kaip romanas. Būtų gerai, jei jos atsiųstų daugiau egzempliorių Amerikoje, kad daugiau žmonių matytų, kas ir kaip reikėjo pergyventi Kaziui Kloriui, prieš 50 metų išvykusiam iš Binghamton, N. Y., padėti Rusijos proletariui pergalei pasiekti.

Rojus Mizara

Armėnų draugystės dienos

Sausio 23 dieną prasidėjo armėnų draugystės diena Lietuvoje. Saulėtosios mėnijos pasiuntiniai pasakojo apie savo jauną ir seną kraštą, jo istoriją, kultūrą, laimėjimus, susipažino su Tarybų Lietuva.

Su Armėnija Lietuvą sieja sena ir didelė draugystė. Jau XIX šimtmečio pabaigoje rašytojas Aišbė supažindino lietuvių skaitytojus su armėnų literatūra. Ypač sustiprėjo ir išsivystė ryšiai tarybiniais metais. Draugystės dienos Tarybų šalies jubiliejiniais metais dar labiau stiprina dviejų tarybinių tautų draugystę.

Dr. A. Petrika

Kaip apiplėšiami mirusieji

JAV-se kiekvienas visuomenės posūkis, kiekviena gyvenimo fazė—remta pelno pagrindu. Veltui ieskoti humanistinio prado ar sentimentu.

Imkime kad ir tokį liūdesio momentą, kai svarbus šeimos narys išsiskiria iš gyvųjų tarpo. Tuomet nelaimės paliečius velionies artimuosius apninka lyg krankliai visokie aferistai bei spekuliantai neva su savo "patarnavimais," o iš tikrųjų pasigvėšę iščiulpti kodaugiausia pelno. Lavonui dar nespėjus ataušti, tuoj prisistato "liūdesio terapijos" meistras—graborius (jis save vadina "laidotuviu direktorium"). Jis jau turi gatavą kontraktą, kuri pasirašius—jam navedama teisė nasirūpinti visą laidotuvių aneišmą. Pirmiausia jis žiūri, kiek velionis paliko turto ar anchaudos, kad žinotų, kokias šermentis ruošti. Jis šeimos nę neatsiklauses tuoi lavona naveda balzamuotoiui, kuris savo "namošimo kambariu" dažu bei kremu narealba, iš io naveda "gražesni nei gyva" Menikina ar marionetę, kuriuos matome parduotuvių languose.

Gilioje senovėje išvmin žmonių lavonus balzamuodavo tuomet, kai norėdavo juos ansausti nuo gedimo. Tai buvo ileralais balzavimas, kur i estetinio lavono būkle buvo neatsiyeleto, buvo norima tik lavoną prezervuoti. Tas natyrotv vnatinegi buvo nallites tam ointiačini neru su ir asiviečini. Balzamuotas mumijos, sausame Afrikos klimata bei steriliame smelvie, išbūdavo šimtus ar net tūkstančius metų. Tačiau šiu dienu masinis lavonu balzavimas yra trumpalaikis, veikia tik kelias dienas. Jis daromas daugiausia estetikos (grožio) ir nasipelnymo tikslais. Graboriai velionies gimimės sako, jog "sanitarijos istatymai" to reikalauia, tačiau tokio istatymo nę iokioje JAV dalyje nėra. Kai balzamuotojas, tam tikro mirbio narealba, pro atidaryta gvsla ištraukia iš lavono kraują, o i io vieta privaro rausvai nudažyto "balzamo" (dažniausiai formolino su kai kuriom priemaisom)—velionies veidas bei rankos atrodo rožinės spalvos, kaip gyvo žmogaus. Be "balzavavimo" velionis atrodo išblyškęs.

Lavonus masiniai balzamuoja daugiausia tik JAV-se. Toji "mada" stipriausiai įsigalėjo XX-jo amžiaus pradžioje.

Antas graborius žingsnatai grabor "parinkti"; tai priklauso nuo velionies turto. Jis visuomet bando savo klientams įpiršti kobraugiausią grabą, išrodindamas jo visokių "pranašumus"—varinis grabas ilgiau išsilaikas, pro užkliuota antvoža kirmėlės bei vabalai neįlenda, lavonas ilgiau išsilaikas ir t. t. Bet jis nepasako vieno lyko, kad hermetiškai klijuotas grabe anerobinės (gyvenančios be oro) bakterijos lavona sunaikina greičiau, negu tos, kurios gyvena ore. Gi "balzamas"

lavoną nuo bakterijų neapgina.

Dar daugiau: kad lavonas "ilgiau išsilaikytų," graborius stengiasi parduoti ir cementinę skrynją, i kurią įdedamas varinis grabas. Dar daugiau: siūloma išmūryti žemėje rūši (vault), kurin įdedamas grabas su visa cementine skrynja. Aišku, jog tokios laidotuvės brangiai atsieina, kai laidojant mediniame grabe atsiestu daug pigiau. Dėl to graboriai ir varžosi už turtingesnius numirėlius, nes iš to gali daugiau pelnyti. Jie įruošia ištaigias graborius, su automatiniais vargonais ir kitokiais pagražinimais, ir už tai atsiima aukštą nuomą.

JAV-se (ir visame pasaulyje) šiuo metu, imant proporcionaliai, miršta mažiau žmonių, nei prieš 50 metų. Žmonės geriau apsišviečia, stropiau žiūri savo sveikatos, išnaikintos didžiosios enidemijs, išrasta geresnių vaistų, gydvočiai geriau atpažista įvairias ligas ir nan. Seniau mirėdavo 21 žmogus iš kiekvieno tūkstančio, o dabar iš tolygaus skaičiaus miršta tik 10. Tačiau dabar šalvie danielai žmonių, tad mirštančių skaičius mažai pasikeitė: kas metai JAV miršta apie 1.800.000 gyventojų. Tai tie graboriai, kurie ner metus nalaudoia no kelis tūkstančius žmonių, susikrania milijiniškus pelnus. Krašto vaizhos (komercijos) deparamentas 1960 m. naskelbė, jog laidotuvių amepilicčiai kas metai išleidžia gamtai Šimkaus sielios milijonų dolerių (\$1.600.000.000). Dabar ta suma yra dar didesne. Taiot mirštie lahai hronoi! Turčiai išleia laia laidotuviems no kelis tūkstančius dolerių. JAV-se yra apie 30.000 graborių.

Graboriaus nateikta sakaite dar nėra pilna. I dangelio išlaidų nenaudoia. Imkime olin klausimę. Amerikos olin tmetas kas metai narduoda už dangelio kain 500.000.000 dolerių olin, kuriu danielu kain 70% eina laidotuviems bei kapų puošimui. Tik vienas rožių grabo uždangalas ("blanket") kartais atsieina pusantro tūkstančio dolerių, o kai kas sumoka dar daugiau.

O kaip su kapinėmis? JAV yra daugiau kaip 9.000 didelių kapinių (mažų kapinių neskaitome). Jos daugiausia yra privatinės.

Jos jokių mokesčių nuo turto nemoka (lygiai kaip bažnyčios, vienuolynai ar šiaip religinės organizacijos). Kapinių spekuliantai nuperka didelius prastos žemės plotus, o paskui ją pardavinėja pasakiškai aukštomis kainomis: už 3 x 8 pėdas plotelį, kuriame vos grabas telpa, po kelis šimtus dolerių. Prie to dar kas metai reikia mokėti 10% už plotelio "priežiūrą" ("perpetual care"). Neužsimokėjus "už priežiūrą" kapas laikomas "apleistu," kapinių savininkas jį pasiima "už skolą" ir parduoda kitam klientui. Kai kurios kapinės šiuo metu "priežiūrą," įskaito i plotelio kainą ir atskirai mokėti nereikia. Katalikų diecezijoms pri-

klausiančios kapinės katalikų nepriima. Jos nepriima ne katalikų (jei riebiai neužmokėsi), kurie miršta "be kunigo" (neatlikę išpažinties). Jei tikintis katalikas nori pasilaidoti nereliginėse kapinėse, kur yra pigiau, tai kunigai lavono i bažnyčią pamaldoms neisileidžia.

Ne geriau yra ir su privatiom krematorijom—ir jos priklauso tam pačiam laidotuvių trustui. Jei giminės nuveža lavoną i krematoriją be grabo, jį atsikaso aptarnauti: reikalauja grabu ir graboriaus. Už pelenų laikymą krematorija reikalauja mokėti nuomą, o giminėms pelenų (kai kuriose valstijose) neatiduoda, jeigu jie neturi nu-

sipirkę kapinėse vietos pelenam palaidoti. Gi kapinėse dažniausiai tokią vietą galima pirkti tik per graborių (kai kuriose valstijose to nereikalaujama).

Nemažą donį už numirėlio palaidojimą pasiima ir kunigai, ypatingai katalikai. Jie eina i šermentinę rožančių kalbėti, bažnyčioje keli kunigai laiko mišias, sako pamokslą. Jei tik velionis buvo turtingas, kunigas jį palaidy i kapines ir ten "pašventina duobę" bei pasako pamokslą, kuriame jį išgiria. Už visa tai reikia kunigams brangiai užmokėti. Teisingai vienas humoristas karta pasakė, jog kartais pigiau atsieina gyventi negu mirti!

Meilė dainai, meilė žmogui

Komp. St. Šimkaus 80-osioms gimimo metinėms

Praėjo lygiai 80 metų nuo jo gimimo. (St. Šimkus gimė 1887 m. vas. 4 d.) Jau ketvirtis amžiaus jo nėra mūsų tarpe. Tačiau jo mintys, siekiai, svarbiausi kūrybos principai, kuriais kartu su M. K. Čiurlioniu ir J. Gruodžiu Stasys Šimkus gėio pamatus lietuvių nacionalinei muzikai, ir dabar yra savotiškas švyturys. "Mes, lietuviai,—rašė St. Šimkus 1916 metais,—turiame tūkstančius gražiausių originalių motyvu, mes turime puikų pamatą naujai lietuvių muzikai. Jei ne ta, kita (karta muzika išdirbs, parodys veida, stilų lietuvių muzikos."

Tikėjimas lietuvių liaudies kūrvine eilia, didelė meilė paprastiesiems žmonėms ir juos supančiai gamtai Šimkaus sielios milimė seniai. Dar tuomet, kai jis laktė no nenaprastai gražu ir išnūdinga Serežiaus niliakalni, kai kartu su Motiškiu kaimo piemenukas eanė oalviūns. Nesnėio iauanasis Šimkiokas baletti J. Naujilio vedamų vėromininku kursu Kaune, kai nuskambėjo pirmieji io vadovaujami chorai žodiškviė. Krokialaukyje, Skirsnemunėje.

1906 metais Belvederio dvaro kloime jis orantizuota nirma dideli lietuviška vakara. Vėliau—sunkūs studijū metai Varšuvos ir Petranilio konservatorijose. Tačiau kiekvieną vasara ar šiaip atostogų metu jis rengė chorų koncertus tai Kaune, Vilniuje, tai Šiauliuose, Biržuose, Panevėžviė, tai vėl Jurbarko ar Klainėdoje.

Pirmojo pasaulinio karo metais Šimkus išvyksta i Ameriką.

Stasys Šimkus visą savo gyvenimą kovojo už aukšto meninio lygio muziką, kaip jis pats sakė, už aukštąjį, tyrąjį meną.

Ne tik žodžiais Šimkus stoji už savojo krašto kultūrą, 1923 metais Klainėdoje jis įsteigė muzikos mokyklą ir jai vadovavo beveik septynerius metus, suorganizavo stiprią orkestro klasę ir paruošė pirmuosius lietuvių instrumentalistus—profesionalus. St. Šimkus aktyviai prisidėjo prie pirmųjų lietuvių dainų švenčių organizavimo, pasireiškė kaip operos bei simfoninių koncertų dirigentas, kaip muzikos teoretikas.

Jis rašė straipsnius, leido žurnalą "Muzika," redagavo Čiurlionio palikimą, surinko apie du tūkstančius lietuvių liaudies dainų melodijų ir tekstų.

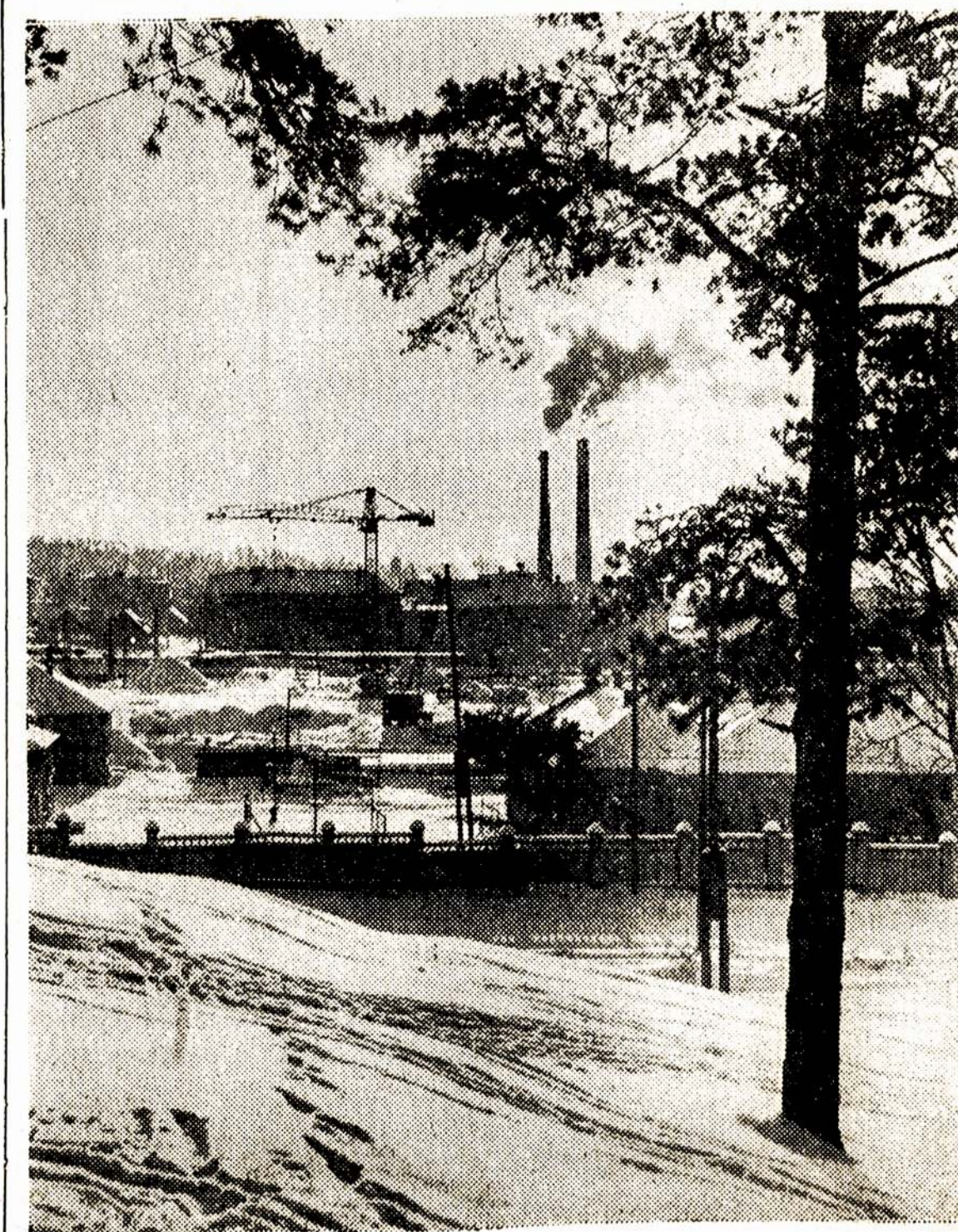
Begalinė meilė savo liaudžiai, gimtajam kraštui atsispindėjo ir Stasio Šimkaus kūrvboje. Štai jau 50 metų Šimkaus dainas dainuoja maži ir seni, saviveiklininkai ir profesionalai. Tos dainos nepabosta ir visuomet jau daina, nes jose—visu žmioniu, visų mūsų rūpesčiai ir godo, džiaugsmai ir svajonės.

Tos dainos artimos todėl, kad tūkstančiais saitu susijusios su lietuvių muzikiniu folkloru, su mūsų tautos charakteriu. Šimkus subalsavo daugiau kaip 300 liaudies dainų—"Tykus buvo vakarėlis," "Šia naktele," "Kad aš jočiau," "Oželis," "Per šilą jočiau," "Apynėlis" ir kitas.

Originalios šio kompozitoriaus dainos taip pat labai plačiai paplitusios—"Kur bakužė samanota," "Vėjo dukra," "Plaukia sau laivelis," "Tu pasakyk man, saulužėlė," "I ateitį šviesa."

Dabar Lietuvoje skamba Šimkaus dainos. Žmonės užtas kūrybos dovanas, kurias jis dalino su meile, kompozitoriui atsimoka tokia pat didele meile.

D. Palionytė

Vilniuje Antakalnio statybos vis tęsiasi. (Nuotr. V. Ylevičiaus)

Skaitytojų laišakai

Pastabos ir patarimai

"Naujienu" spalio 1 d., 1966 m., num. 232, redakcija rašė, "Amerikos turistams pavojus Sovietų Rusijoje," kad Nicholai H. Krieg baigęs Pennsylvanijos Universitetą, buvo su-sektas skleidžiant JAV žvalgybos propaganda, kuomet jis nuvažiavo i Tarybų Sąjungą kaip turistas. Na, ir jį išvijo lauk iš Tarybų Sąjungos. Aš sakau, tai gerai padarė.

Kuomet žmogus nuvažiuoja i svetimą valstybę pasisvečiuoti, tai jis ten turi būti tiksliai svečias, o ne gaspadorius. Tos valstybės gyvenimo papročius nepelk, nežemink, o savo valstybės papročius neaukštink, negirk ir nelisk i kambari, jei nesi kviečiamas kambario savininko. Nešnekėk, kas nepridera šnekėti, nerūkuk ovokės, jei to namo šeimininkas tau jos nesiūlo.

Aš labai perai žinau iš patvrimo, kaip koks mandrųvokis amerikonas nuvažiuoja i svetimą valstybę, ir dar išgeria maenaus trūkno, tad jo galvoje atsiranda kitas patvirkas. Jis nori pasirodyti, kad "Aš, amerikonas, esu mokytas vyras. O kas oį iš esate? Visi durniai!." Na, o kaitoki variota kas nors priveda prie tvarkos, tai jau nebeval—liekasi nekal-tas avinėlis, prašo pagalbos.

:- :- :-

Lietuvišku "Vilkų" komitetas

New Yorko mieste gyvuojia ir veikia tainvadinas "vriausias Lietuvos laisvinimo komitetas." I ta komitetą įeina 45 vyrai (nei vienos moters) ir jie turi 15 "sąjungų," skirtingais vardais pavadintų, i kiekvieną sąjungą priklausa po 3 vyrus. Šitie vyrai, praeito karo metu Lietuvoje yra pridarę daug visokių "smertelių" griekų.

Dabar, dėl išlaikymo savo saugumo, jie gyvena pasislėpę po visokiais svetimais vardais ir "vaduoja tėvyne." O kada tie "genoholai be vaiko" susirenka i kokį nors bendrą susirinkimą pasitarti apie savo

bendrus veiksmus, tarp jų prasideda visokie nesusipratimai, negali jie susisiekti lyg tie senovės Babilonijos bokšto statytojai. Kiekvienas iš jų nori būti "Aš", vis didesnis ir protingesnis už visus kitus. Pradedama pyktis ir išsiskirsto kas sau be rezultatų.

Tuomet kunigas Jonas Balkūnas, lyg koks tėvasenūnas, turi daug darbo iki vėl surankioja tuos visus "generolus be vaiko" i bendrą pasitarimą.

Šiaip ar taip sakant, tie visi "tėvynės vaduotojai" praleidžia daug nešvaraus kvapo Amerikoj gyvenančių lietuvių tarpe.

:- :- :-

"Demokratai" dėl savės

Lietuviai Romos katalikai vyskupai, kunigai ir visoki pataikūnai nuolatos sako, kai Lietuva valdė "Krikščionys Demokratai," tai tada visas Lietuvos gyvenimas "žydėte žydėjo." O je, ir kait žvdėjo!..

Pirmiausia, krik-demokratai su Lietuviu Romos Kataliku kunigu našventintais karabinais nakties metu ilindo i Lietuvos valstybės prezidento Kazio Griaus kanceliarija ir atėmė iš io valdžia ir atidavė ia Antanui Smetonai. Uždėio ant Smetonos karūna, o jo niekas nei rinko, nei norėjo.

Tuoiau no tokio žvėjo nušovė keturis Lietuvos iau-nus nilečius už tai, kad jie komunistai.

Tuomet, kait didžiausius Lietuvos nerietelius uždarė Lietuvos socialdemokratu laikraštį ir atėmė visas iū turta. Tainoi uždarė visas profesines sąjungas, atiduodami turta Smetonos valdžiai. Uždarandė strai-kuoti su orasinimu nahan-đa Varniu koncentracijos stovyklo.

Ant vien kitu laikraščini uždėio didžiausią cenzūrą. Baudė už prasižen gimus stambiomis piniginėmis pabaudomis, kalėjimu bei Varniu stovyklos bauda prie sunkių darbų.

Lietuvos valstybė buvo pakišta po Romos popiežiaus imperijos vadovybe. Vyskunams, kunigams mokaėjo dideles algas už tuščią nieką. Vieni ponai pirkio kitiems ponams derlingas žemes, dvarus, o iš plėcininku. Antanas Smetona su antstoliais atėmė paskutine karvute arba kumelaitę, todėl, kad plėcininkai neturėjo pinigų už mokėti Smetonai privalomų mokesčių. Tarnaites ir niemenėlius apavė vyžomis ir medinėmis klumpėmis. Tarnus i šerė su žaliabarščiais, pagardintais svogūnais ir su pusiau virtomis bulvėmis, bei nedakepta dirseta duona. O gerą maistą edė patys!

Jei tais laikais būtų buvę Amerikos durys atdaros imigrantams, tai, esu tikras, iš Lietuvos "laimingo gyvenimo—rojaus"—būtų 75% jos jaunimo atvažiavę čia gyventi. Nors tie patys krik-demokratai uždarė Lietuvos rubežius ir uždraudė visam Lietuvos jaunimui peržengti jį, grasindami didele pinigine bausme bei ikalinimu sunkių darbų kalėjime, vienok jaunimas

Apie Amerikos atradimą

Bėveik 500 metų žmonija neabejojo, kad Ameriką atrado didysis keliautojas Kolumbas. Jis pirmas 1498 m. perlplaukė Atlanto vandenyną ir pasiekė naują žemyną. Spalio 12 diena—Amerikos atradimo diena. Tačiau, praėjus 427 metams po Kolumbo kelionės, atsirado abejojančių, ar jis buvo pirmasis europietis Amerikoje.

Pavyzdžiui, Yale universiteto (JAV) mokslininkai teigia, jog Ameriką atradė Bjerinas ir Lefias, vikingų vadai. Įrodymai jie pateikia žemėlapi, sudaryta 52 metai prieš tai, kai didysis keliautojas iš Genujos namatė Esanaiolos salą (Haiti). Žemėlapis pavaizduoti Amerikos žemyno kontūrai. Mokslininkai stengėsi įrodyti, kad šis dokumentas yra tikras. Jis rastas Bazelvie prie devynių metus. Tačiau kaino ir kur—nežinoma iki šiol.

Tai dar ne viskas. 1965 metų lankierio mėnesi kalbininkas italas Marijas Gatonis Čolis naskelbė naują hipotezę. Jis naseia vikin-ai ir Kolumbo nioioteia. Jo manymu, dar XII amžiuje prieš mūsų era i Gvianų pemsikėlė viena iš etrusku senčių. Čelis teigia, kad etrusku religiniai papročiai ir aneigos labai panašios i Gvianos indėnų akavajų genties papročius ir aneigas. Vadinas, italu kalbininko nuomone, Amerika atrasta dar dviem tūkstančiais metų anksčiau.

Naujoio Pasaulio atradėjais laikomi ir japonai. Peno vardo muziejaus Fildelfioje direktorius daktaras Freičas Reinas praneša, kad Aliaskoie rasta mitūrininiai durklai iš titnago, kurie pagaminti prieš 8 tūkstančius metų. Jie panašūs i durklus, kurie randami rytinėje Japonijos pakrantėje. Profesorius daro išvadą, kad 7 tūkstančiais metų anksčiau už vikingus Ameriką atrado japonai.

Ir štai 1966 m. spalio pradžioje atsirado dar viena hipotezė. Jos autorius—anglas Ričardas Dikonas. Jis pareiškė, jog ne vikingai ir ne Kolumbas atrado Ameriką, o Madokas iš Velso. Jis buvo karaliaus Ovego—Gvineto žemės Velso rytinėje dalyje (Anglija)—valdovo sūnus. Madokas iš-tine karvute arba kumelaitę, todėl, kad plėcininkai neturėjo pinigų už mokėti Smetonai privalomų mokesčių. Tarnaites ir niemenėlius apavė vyžomis ir medinėmis klumpėmis. Tarnus i šerė su žaliabarščiais, pagardintais svogūnais ir su pusiau virtomis bulvėmis, bei nedakepta dirseta duona. O gerą maistą edė patys!

Jei tais laikais būtų buvę Amerikos durys atdaros imigrantams, tai, esu tikras, iš Lietuvos "laimingo gyvenimo—rojaus"—būtų 75% jos jaunimo atvažiavę čia gyventi. Nors tie patys krik-demokratai uždarė Lietuvos rubežius ir uždraudė visam Lietuvos jaunimui peržengti jį, grasindami didele pinigine bausme bei ikalinimu sunkių darbų kalėjime, vienok jaunimas

V. Babkinas

rado būdus pasprukti i Kanadą, Pietų Ameriką ir kitur.

"Laisvės" skaitytojas A. Bačėnas 1967-I-17 d.

A. Belovas

Operacija "Vunderland"

(Pabaiga)

Iš pradžių buvo galvojama, kad tik tas vienas žmogus teisluko iš viso "A. Sibiriakovo" ekipažo. Tačiau baigiantis Didžiamajam Tėvynės karui, sužinota, kad "Admirolas Šeras" nelaisvės paimtus sibiriakovčius pirmiausia atgabeno į Narviką, o vėliau jie buvo perkelti į Dancigo kancelerį. Keletas jų mirė nuo žaizdų, o likusiuosius 1944 m. išvadavo Tarybinė Armija.

Operacija "Vunderland" nepasibaigė "A. Sibiriakovo" paskandinimu. Hitlerininkų kreiseris dar ryžosi užpulti Diksono salą, esančią prie Jenisejaus žiočių, kuri akmenis anglimi aprūpinda šiaurės jūrų kelio laivus, turėjo stiprią radijo stotį. Diksono salą saugojo maža karinė jėga ir dvi 152 mm ir 130 mm pabūklų baterijos. Ilgą laiką čia, tolimame užnugaryje, buvo ramu: vokiečių lėktuvai nė kartą nesiryzo taip giliai įsibrauti.

Bet štai atėjo žinia, jog Karsko jūroje prieš karo laivas. Kas tik buvo gyvas, ėmė ruošti Diksono gynybai. Kariskiai ir civiliai užėmė kovos postus. Kranto baterija pasiruošė sutikti priešą. Ką tik atplaukęs sargybinis laivas "Dežnionas" prisidėjo prie gynybų. Uostas dar stovėjo garlaiviai "Revolucionierius" ir "Kara." Vaikai ir moterys buvo evakuoti į saugesnę vietą, ten pat nugabenti ir slapsti dokumentai.

Pasitraukdamas nuo Belucko salos, kur buvo paskandintas "A. Sibiriakovas," hitlerininkų kreiseris dar kurį laiką šniukštinėjo, ieškodamas naujos aukos. Jis tikėjosi sutikti ir daugiau laivų, plaukiančių į Vilkickio sąsiaurį. Tačiau laikas ėjo, o nė vienas laivas nepasirodė horizonte. Beliko Diksonas. Šią operaciją vokiečiai planavo atlikti netikėtai, iš paslų mesdami į salą 160 žmonių desantą.

Bet vos rugpjūčio 27 d. naktį "Admirolas Šeras" priartėjo prie salos, prantės sargybos buvo pastebėtas. Tada priešas atsakė ankstesnio plano, pagal kurį buvo numatęs užgrobti uostą, paimti belaisvių ir reikalingą informaciją apie ledų būklę, ir nutarė pasitenkinti tuo, kad iš jūros sugriauos uostą ir sunaikins jo gyventojus. Tad laivas priplaukė arčiau ir užėmė kovos poziciją. Patrankų bokštai pasisuko į uostą, ir keletas galingų salvių sudrebino tundros tylą. Į priešą šūvių tuoj pat atsakė kranto baterija ir uosto laivų patrankos.

Mūšio pradžioje "Dežnionas" buvo pramuštas keliuose vietose, ir jo vidų ėmė plūsti vanduo. Garlaivis pasiviro ant borto, tačiau šaudė toliau ir, paleidęs dūmų uždangą, pasitraukė už iškyšulio, norėdamas prisidengti nuo priešų ugnies. Keletas jūreivių žuvo, daugelis buvo sužeisti. "Dežnionui" talkino garlaivis "Revolucionierius," ginkluotas 76 mm pabūklais. Nors priešų fugasiniai sviediniai laivą buvo padegę, tačiau jūreiviai gaisrą užgesino ir laivą išgelbėjo. Garlaivį "Kara," savo triumuose turėjusį per 200 t sproginių, žūt būt reikėjo išvesti iš ugnies zonos—ki taip galėjo išlekti į orą visas uostas. Ekipažas didvyriškai per ugnį išvedė laivą į nepavojingą vietą, tuo nutolindami grėsmą jėgoms.

Dežnioviečiai ir kiti jūreiviai kovojo pasiaukojančiai, tačiau nulemti mūšio jie negalėjo. Ši garbė teko kranto baterijai. Vos artileristai pamatė artėjant kreiserį, paleido į jį taikliai uraganišką ugnį, derindami ją su "Dežnionovo" šaudymu. Po dešimties minučių jie privertė priešą trauktis iš mūšio, prisidengti dūmų uždanga ir sustabdyti ataką. Netikėtai kranto baterijos ugnis neleido nė pagalvoti apie desantinę operaciją, juo labiau, kad ir civiliai gyventojai, ginkluoti šautuvais, buvo pasiruošę bet kokiui netikėtumui.

Pasitraukdamas nuo Diksono uosto, "Admirolas Šeras" subombardavo Loku saloje buvusią rūkų stebėjimo stotį. Pasakui priešas atsigręžė į Naująjį Diksoną, kur buvo radijo centras, elektros stotis, gyvenamosios patalpos. Vokiečiai pirma prisidėdė mažo kalibro ginklais,

o paskiau sugriauėdė sunkioji artilerija. Sviediniai nušlavė kariškių namelį ir pirtį, padegė elektros stotį. Stoties mechanikui buvo įsakyta pasitraukti tik tuo atveju, jeigu salą užgriūtų desantas, nes elektros energija buvo reikalinga radijo centrui, kuris dirbo nepaliaudamas. Hitlerininkams ypač rūpėjo sunaikinti radijo stotį, tačiau tai jiems nepavyko, ir įrengimai nežymiai tenkėdė. Buvo užsidedęs gyvenamasis namas, bet kai tik aptilo šaudymas, žmonės puolė gesinti gaisrą, ir namas buvo išgelbėtas. Sviedinys pramušė ir naftotiekį, kuris tiekė kūrą šaudymui. Vienas gynybės, rizikuodamas gyvybe, prišliaužė prie cisternos ir užsuko naftotiekio čiaupą. Gaisras ėmė mažėti, bet užtat vokiečiai vėl atnaujino šaudymą. Norėdami apgauti priešą, diksoniečiai vėl paleido naftą, dūmai vėl apgaubė salą. Hitlerininkai, manydami, jog savo tikslą pasiekė, liovėsi šaudė, nors iš tikrųjų sunaikinimai saloje buvo nedideli. Po to kreiseris savo vamzdžius nukreipė į Komuso salelę, kur buvo anglies ir skysto kuro sandėliai. Kilo gaisras, bet atvykę gaisrininkai jį greit numalšino. Kreiseris apšaudė ir Senąjį Diksoną, tik čia nepadarė jokių nuostolių—sviediniai nulekė pro šalį. Kranto baterija, kaip ir anksčiau, šaudė į priešą, netgi buvo sukilusi kreiseryje gaisrą. "Admirolui Šerui" nieko kito neliko, kaip baigti ataką ir pasitraukti į jūrą.

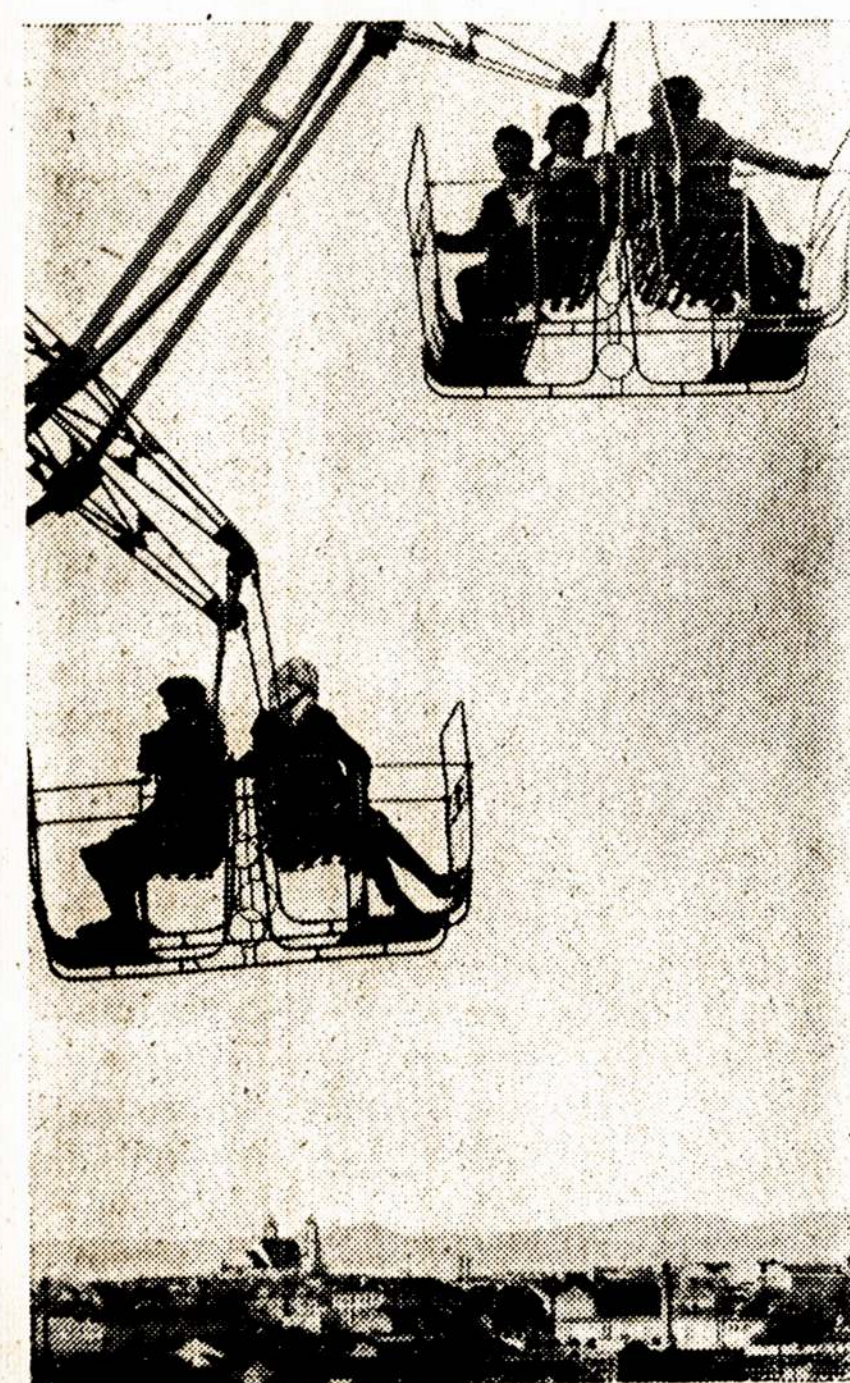
Taigi ir prie Diksono hitlerininkams nepavyko įvykdyti nė vieno savo kėsio: nepaskandino tarybinių laivų, stovėjusių uoste, neišsodino desanto, nepaėmė belaisvių, negavo duomenų apie ledų padėtį. Mūšis dėl Diksono vokiečiams baigėsi nugarbingai. Tuo pačiu galutinai sužlugdė operaciją "Vunderland."

Nepaisant to, po keleto dienų Mendsen-Bolkenas pagrūniškai raportavo savo vadovybei, jog jis paskandinęs ledlaužį, pridaręs visokių kitokių bėdų rusams, rimtai sutrikdęs Šiaurės jūrų kelio navigaciją. O iš tikrųjų navigacija ir toliau vyko pagal numatytą planą, laivų vilkstinės, kurių tykojo "Admirolas Šeras," laimingai pasiekė paskirties uostas, Diksonas nukentėjo nežymiai ir jame visa tuoj pat buvo atkurta.

Sužlugus operacijai "Vunderland," sužlugdė ir vokiečių strateginiai planai didelių antvandeninių laivų pagalba išvystyti karą Arktikoje. Neturėdami ledlaužių, negaudami meteorologinių duomenų apie šiaurės jūras, jie negalėjo įsibrauti giliau į Arktiką ir smogti didesnių smūgių tarybinės laivybos komunikacijoms. Gi povandeniniai laivai čia nieko negalėjo nulemti.

Nesulaukė karo pabaigos ir pats "Admirolas Šeras": 1945 m. balandžio mėnesį Svenemunde jį paskandino sąjungininkai.

Paruošė J. P.

Vingio parkas Vilniuje

Laiškas iš Lietuvos

Jonas Žilinskas, Hollywood, Fla., gavo iš Lietuvos sekamą laišką:

Gerb Tėvynaini,

Jūs klausėte, ar mėgiama pažangus Amerikos lietuvių kraštis?

Turiu pasakyti, kad taip. Visuomet, kai biblioteka ji gauna, atidžiai perskaitome visus numerius. Juose visuomet surandi objektyvią tiesą apie socialinę padėtį Amerikoje, apie kultūrinių gyvenimą Amerikos lietuvių tarpe.

Gautus laikraščius išdėliojau bibliotekoje ant stalo, kad galėčiau su jais susipažinti raudėniskiai, kurių biblioteką lanko 500 žmonių.

Spaudą gaunu pavėluotai. Pas mus jau gruodžio pabaiga, o Jūsų laikraščiai yra lapkričio mėnesio. Čia didžiausias kaltininkas atstumas tarp Jūsų ir mūsų.

Aš bibliotekoje dirbu aštuntą mėnuo. Ilgą laiką nežinojau, kas tas Amerikos pilietis, kuris užsakė laikraštį, ir todėl negalėjau padėkoti.

Leiskite, gerbiama J. Žilinska, bibliotekos tarybos ir visų skaitytojų vardu padėkoti Jums už laikraštį. Priimkite šią kuklią dovanėlę, kuri primintų Jums gimtąją Lietuvą.

Trumpai apie pačius Raudėnus. Raudėnų apylinkėje gyvena 1,400 gyventojų. Nemažai inteligentų, mokytojų, yra feleris, gydytojas. Dalis mokytojų giliną savo žinias Šiaulių pedagoginiame institute, kuri užbaigę išgys aukštąjį išsilavinimą.

Jau antri metai, kaip Raudėnuose įsteigtas tarybinis ūkis. Jo darbuotojai, kaip ir pats ūkis daugumojė jauni žmonės. Pats ūkio direktorius taip pat dar jaunas, žvalus ir energingas. Jis šiais metais įsigijo aukštojo mokslo baigimo diplomą. Jo, kaip vadovo, pavyzdžiu seka ūkio ekonomistė, agronomas, partinės organizacijos sekretorius.

Raudėnų miestelis puošiasi naujais pastatais. Pastatytas 8-ųjų butų gyvenamasis namas su ūkiniais pastatais, jau ruošiami pamatai 15 butų namui, kuriame ūkio dirbantieji turės centrinių apšildymą, vandentiekį, dujas (visiškai kaip mieste).

Ateityje išdys dar daugiau mūrinių gyvenamųjų namų, bus pastatyti modernūs dviejų aukštų kultūros namai.

Raudėniskiai vakarais po darbo dienos rūpesčių mėgsta užėiti į kultūros namus, kuriuose veikia choras, kaimo kapela, agitbrigada (grupė žmonių, kurie šmaikščiu žodžiu pajaukia ūkio tinginius, apsilėdėlius). Pastaroji visame rajone užėmė pirmąją vietą šiais metais.

Kas mėgsta vaidinti—prašomi stoti į dramos ratelį. Jis šiuo metu stato lietuvių rašytojos—klasikės J. Zemaitės komediją "Apsirinko."

Raudėnuose yra aštuonmetė mokykla. Joje mokosi 240 mokinių. Yra ir internatas, tai mokykla, kurioje vaikai gyvena, mokosi, maitinasi ir miega.

Raudėnų apylinkės darbo žmonių deputatų taryba, biblioteka, paštas persikėlė į naujas erdvas patalpas—dviejų aukštų naujai pastatytą mūrinių namų su centriniu apšildymu.

Biblioteka gavo naujus baldus ir joje skaitytojui visiška jauku, gera, gali susipažinti su naujausia lietuvių bei užsienio šalių literatūra. Viso bibliotekos virš 6,000 knygų. Raudėnuose vidutiniškai skaito kas trečias žmogus.

Kasdien į biblioteką ateina centriniai laikraščiai: "Pravda," "Tiesa," "Komjaunimo tiesa," žurnalai. Taigi, tik turėti noro gilinti savo žinias.

Gerbiama Tėvynaini Žilinska, čia trumpai išdėsiu Jums tai, ką raudėniskiai veikia laisvalaikio, kuo dirba.

Jeigu Jūs domitės Lietuva ir norėtumėte plačiau sužinoti vienu ar kitu klausimu, parašykite, pasistengsiu kaip galint viską ir aiškiai aprašyti.

Leiskite pasveikinti Jus, Jūsų šeimos narius su Naujaisiais 1967 metais, ir palinkėti geros sveikatos ir laimės.

Estų dailininko paroda

Vilniaus dailės muziejuje atidaryta Estijos dailininko N. Kormašovo darbų paroda. Salėje eksponuojama apie 40 tapytojo kūrinių.

MES NORIM TAIKOS

Rytuose padangė skaisi ir žydri, Betgi vakaruose tamsi rūškana: Kur žengsi, kur žvelgsi — visur ūkana; Tamsybės apuokams tai džiaugsmo diena.

Vanagai karo tik kranksi, ūbauja, Kad toli už jūrų Pietryčių šaly, Žaibai tik žaibuoja, "perkūnai" gaudžia Ir skleidžia padange tamsius rūkus.

Kai ašaros, kraujas našlaičiam tryška, Prie mamos kūno negyvo parklupus, Bet krankliai šaukia, kad karą reik plėsti: Mat, patiems džiunglėse nereikia dvesti.

Bet tam jų džiaugsmui dienos nėra ilgios, Nes kasdien saulutė vis žydiau šviečia Ir tamsius rūkus vakaruose siekia, Tad "pirklius mirties" ima baimė baisi,

Kad balsas už taiką kasdien garsėja, Saulės giedrumas iš rytų plėtojama Ir liaudis atbunda kasdien vis drąsiau: "Gana kraują lieti! — Mes norim taikos;

Gana gerti kraują nekaltų žmonių; Senelių, vaikelių ir jų mamų!" Balsas už taiką vis garsiau aidėja: "Šalin krankliai karą! — Lai žydi taika!"

I. Vienužis

ST. PETERSBURG, FLA.

F. Mockapetrio piešinių paroda

Sausio 29 dieną, nuo 1 val. po pietų iki 5 val. vakaro, skaitlinga publika turėjo progos matyti ir gerėtis visiems gerai žinomo piešėjo F. Mockapetrio kūryba. Žmonių prisirinko nepaprastai daug; daugiau negu patys šios parodos rengėjai tikėjosi. Buvo daug svečių iš šiaurės atvykusių, taipgi keletas iš Miamio. Tiesa, nedaug miamiečių apsilankė, tai ir negaliu pasakyti, kiek jų galėjo būti; kalbėjau su I. Urbonu, o žinau, kad buvo ir daugiau.

Kalbėjau su gerbiama piešėja F. Mockapetriu. Jis gerai nusiteikęs ir linksmas, kad tiek daug publikos susirinko pasižiūrėti jo kūrinių. Klausiau jį, kiek piešinių jis šioje parodoje išstatė. Sako: "Arti šimto." O man atrodo, nenori girtis, galėjo būti gerai virš šimtinių. Visi kūriniai skirtingi vienas nuo kito ne tik dydžiu, bet ir jų spalvomis; **aliejus ant drobės**, visame grožyje. Tai gamtovaizdžiai vandentiekis, vandenpuolis. Šiaudinių stogų lietuviška bakažė samanota, verpėja prie verpstuko ir t. t. Kas čia galėtų apsaityti, kiek svajonių, grožio, kiek mėlės dailė, kūrybai!

Piešėjai ir poetai, daugiau negu kiti talentai, turi įgimtą gamtos dovaną. Jie ryškiausiai pasako viską, ką gyvenimas turi, kiek jis gilus. Tik piešėjas ir poetas gali tai labai vykusiai pasakyti savo kūryba. Poetas sako: Prašau pasiklausyti, kaip tai poezijoje skamba. Piešėjas sako: Prašau pasižiūrėti, kaip tai drobėje atrodo. Ak, be jų mūsų gyvenimas būtų neišsiskintas, neapčiuopiamas, liūdnas.

Bet grįžkime prie F. M. piešinių parodos. Reikia neužmiršti, kad šioje parodoje turėjo keletą piešinių išstatęs ir Leonas Valančius, Prano Mockapetrio draugas. Leono piešiniai yra skirtingi tuo, kad jis vartoja "pastel works" (džus), o ne aliejų. O visgi jie gana puikūs piešiniai.

Buvo planuota ir garsinti, kad įėjimas bus nemokamas. Taip ir buvo. Ir dar prie durų buvo duoti ženkliukai, su kuriais įėjus buvo proga laimėti dovanas—piešinius. Jei buvo manyta, kad bus tik viena dovana, tai ne: buvo jų daugiau. Sakysim, nuo \$25 iki \$55 vertės. Kiek sužinojau, F. M. pardavė keletą ir dar gavo užsakymų nupiešti — pagal užsakytojų skonį.

Jau 3 val. popiet. V. J. Valley atidarė sesiją ir padarė keletą pranešimų: kaip bus vedama tvarka ir ko publika gali tikėtis. Iškvietė Adelę Pakalniškienę būti tvarkvede, kuri skubiai užėmė pareigas ir pranešė, kad yra daug dovanų sunėstų, todėl bus visiems proga daug ką gauti. Visi gerame ūpe.

Pirmas dovaną gavo J. Staškūnas iš Roseland, Ill., —gražų piešinį. Jis yra turistas ir nenori su savimi imti sunkius daiktus, tai padovanojo savo laimę ren-

gėjams. Ačiū jam! Tas piešinys buvo greitai paduotas už \$25.

Antrą dovaną gavo kiek neprastesnė Paulina Blaškiene, su džiaugsmu priėmė.

Dar kiti du gavo gražius piešinius, bet per publikos daugumą nesugaudžiau jų vardų.

Sėkė varžytynės ant įvairių tortų ir kitų skanėsių, kuriuos sunėšė mūsų šaukimo moterys—šeimininkės, kad tik daugiau pajamų padarytų. Čia tvarka buvo perduota J. Grebliui, turinčiam patyrimo, kaip varžytynės praveisti. Viskam yra ekspertai... tai ir gerai.

Būtinai reikia paminėti, kad prie šios piešinių parodos ruošimo prisidėjo ir mūsų LLD 45 kuopa: įgaliojo valdybą, kad padėtų išgarsinti ir priimti svečius. Taip ir buvo.

Pasibaigus varžytynėms, tvarką vėl perėmė Adelė Pakalniškienė. Ji padėjo atsilankiusiems už gražų užsilikimą ir iškviatė pakalbėti gerbiama dailininką Praną Mockapetį. Publika jo laukė. Rodėsi, kad jam nekalbėjus, publika nebūtų pradėjusi skirstytis. Fransas, nors labai linksmas, žavingai nusiteikęs, bet kalbėjo labai trumpai. Parodydamas savo dėkingumą už tokį skaitlingą publikos atsilankymą, žemiai nusilenkė ir padėkojo pakartodamas didelį ačiū.

Tuo piešinių paroda baigėsi. Turiu linksni, kaip puikiai pavyko. O tai tvirtina ateitį.

Dabar visi ruoškimės vasario 11 dienai — dalyvauti Dainos mylėtojų choro koncerte. Užtikriname, kad jis bus vienas iš rinkinių, nes tai bus pirmosios Dainos mylėtojų iškūrimo metinės.

Dainavos Sūnus

Macao priepilauka

Portugalijos imperialistai isikibę laikosi kolonijų. Didžiausias jų yra Afrikoje Angola ir Mozambika. Kinijoje, ties Kontono įlanka, jie turi nedidelę koloniją Macao (tark Makao). Užima tik 6 ir pusę ketvirtinės mylios plotą.

Portugalai Macao pasigrobė 1887 metais gabenimui opiumo į Kiniją. Kolonija įsteigta ant trijų salėlių, bet tai svarbi jūrinė priepilauka. Dabar ten yra apie 300,000 gyventojų, beveik visi kinai. Portugalų ten yra tik apie 400.

Prieš kelias savaites portugalai šaudė į demonstrantus. Aštuonis žmones užmušė ir apie 50 sužeidė.

Prieš žiaurumą gyventojai griežtai užprotestavo. Kinija juos palaikė ir portugalai turėjo nubausti šaudytojus.

Aišku, kad Kinija koloniją gali atsiimti bile kada taip, kaip prieš kelerius metus Indija panašias portugalų kolonijas atsiėmė.

Venezueloje kaimietis bėgi susijaudino iš džiaugsmo, kad jo gaidys bėgi nugalėti kaimyno gaidį. Jis krito ir ten pat mirė nuo širdies priepuolio.

YUCAIPOS NAUJIENOS

LLD kuopos veikla

Pirmas 1967 metų susirinkimas prarastas sklandžiai. Nutarta keletas gerų tarimų, aukota iš kuopos izdo visuomeniniams reikalams, padaryta pakaita valdybos, pateikti geri metiniai raportai.

Gaila, kad keletas kuopos narių dėl nesveikatos nedalyvavo, bet tikimės, kad jų sveikata pagerės ir jie vėl dalyvaus.

Margareta Alvinienė per metus buvo pasitraukusi iš kuopos valdybos, šiemet vėl tapo išrinkta pirmininkės pareigoms, nors jos sveikata yra svyruojanti. M. Pukis, 4 metus buvęs užrašų raštininkas, eis išdinininko pareigas, užrašų raštininko — Juozas Dementis, buvęs pirmininku 1966 m. Finansų sekretoriaus pareigas užima J. K. Alvinas jau 5 metai ir pagal išgalę veikia laikraščių vajuje.

Finansų peržiūrėjimo komisijos raportą išdavė M. Pukis. Jis pažymėjo, kad knygos vedamos geroje tvarkoje, viskas sutinka. Per 1966 metus kuopos pajamų buvo \$316.85. Išaukšta arba išmokėta \$258.30. Kuopos izde su metų pradžia yra \$58.55. Išdinininkas sutiko su komisijos raportu.

Finansų sekretoriaus raportas rodė, kad kuopa turėjo du parengimus, jie davė pelno \$131.46. Išaukšta visuomeniniams reikalams \$207. Narinių duoklių sumokėta LLD Centriui \$44.50, ir \$1 auka į knygų fondą.

1966 metų pradžioje kuopa turėjo 31 nari. Jonas Žekas mirė. Julia Paulauskienė išsikėlė į Los Angeles kuopą. Sveikatos ieškodama Julia išvyko į Arizonos valstiją. Kalbama, kad ji yra mirusi, bet tas dar nėra patvirtinta.

Finansų raportas parodė, kad 1966 m. daugiausia aukomis pasižymėjo Juozas ir Marijona Dementai ir A. D. Shultz. Dementai užmokėjo visas vasario 27 dienos parengimo išlaidas ir per metus daug aukų kojo visuomeniniams reikalams.

Draugai Shultzai taipgi yra daug aukoję kovai prieš karą, civilinių teisių gynimui ir darbininkiškos spaudos sustiprinimui. 1966 metų eigoje laikraščiams ir mirusių užuojautai surinkta \$269 apart kp. aukų. Rinkliavai pasidaravo LLD kp. narės Anna Pukienė ir M. Alvinienė. Laikraščių vajuje darbavosi J. K. Alvinas.

Svarbu pažymėti, kad, išskyrus vieną, visi nariai akaito mūsų pažangius laikraščius. Dauguma gauna laikraščius ir žurnalus iš JAV. Tuli dejuoja, kad koks silpnėja, nepajėgia visus laikraščius perskaityti. Už tokią pažangią laikraščių meilę verti didžios pagarbos. Reiškia, visi nori žinoti, tiesą kur link pasaulinė padėtis krypta.

Skaitytas laiškas nuo A. Taraškos, iš filmų maršruto. Praneša, kad apie pusę vasario mėn. baigs savo maršrutą ir gali atvykti į mūsų koloniją parodyti Lietuvos filmus. Kuopa nutarė rengti. Jeigu drg. Taraška norės daryti žygį į Yucaipa,

mūsų pramoga įvyks vasario 18 ir 19 dd. Nepamirškite laiko.

Iš kuopos aukota "Laisvės" dalininkų konferencijai \$10, "Vilnius" bazarui \$10, Lietuvių Meno Sąjungai dvejų metų duoklių \$10.

Kuopos susirinkimai bus laikomi kas antro mėnesio pirmą sekmadienį. Sekantis susirinkimas įvyks balandžio (April) 2 d., 1 val. popiet.

Narinius mokesčius už 1967 metus jau veik visi nariai užsimokėjo. Tikimės, kad mūsų kuopa vėl taps garbės kuopa šiais metais.

LLD 78 kuopos reikalais kreipkitės pas finansų sekretorių: J. K. Alviną, 35149 Acacia Ave., Yucaipa, Cal. Kam patogu, skambinkite: 797-4670

Kp. Reporteris A.

--- --

Apie ligonius

Antonette Russ, LLD kuopos narė, gyvenanti 336 Bluebird Can. Dr., Laguna Beach, Calif., buvo širdies priepuolio skaudžiai sutrenkta, nuo sausio 12 tebebuva po gydytojo priežiūra.

Kazimieras Zix, varginamas vidurių ligos, taipgi po gydytojo priežiūra.

Rožytė Savickienė (gyv. 1731 James Place, Pomona, Calif.) turėjo skaudų plaučių uždegimą. Dabar palapsniui stiprėja, tikisi ne po ilgo dalyvauti lietuvių sueigose.

Povilas Ivan-Ivanauskas (gyv. 34950 Cedar St., Yucaipa) staigiai buvo pakliuvęs į ligoninę ir operuotas. Dabar gydomi namie, bet sveikata dar netvirta.

Vincas ir Nina Sedgwick-Segevičiai (2655 Main St., Riverside, Calif.) perėitą vasarą ilgai buvo ligoninėje. Dabar Vincas daugiau sustiprėjo, o Ninos sveikata vis dar silpna. Ji labai mėgsta, kad kas ateina paguosti. Labai dosni visuomeniniams reikalams.

Mūsų labai draugiška kaiminka Stella Kiepinskienė prieš keletą savaičių nusiėmė pirštą. Gal būt kraujas nubėgimas kenkia, ilgai pirštas nesugyja, tebesirandą gydytojo priežiūroje.

Visiems ligoniams širdingai linkiu greit pasveikti.

Inkorporavimas atmetas

Sausio 24 d. įvyko miestelio piliečių balsavimas: ar atskirti Yucaipą nuo San Bernardino apskrities ir turėti savistovio miesto tvarką. Jau kelintąsyk buvo bandoma Yucaipą inkorporuoti. Dabar vėl dauguma balsų atmetė. Mat, takų mokėtojai mano, kad inkorporavus dar pakiltų nuosavybių taksai.

Kalifornijos gubernatoriaus Reagan yra aštriai kritikuojamas, kyla protestai prieš jo sumanymus atpildyti Kalifornijos valstijos skolas. Bet iš kur jis nori imti pinigų? Pirmiausia puola labdaros įstaigas, sumažinti, valstybės darbininkų algas kapoti, mokslo įstaigoms paskyras mažinti. Bet prieš karo laukę bilijonų dolerių naikinimą gubernatorius nė pusės žodžio nesako.

Alvinas

Binghamton, N. Y.

Mūsų naujienos

Tuojuo po to, kai prezidentas John F. Kennedy buvo nužudytas 1963 m. lapkričio 22 d., miesto pareigūnai vietinėje spaudoje iškėlė mintį, kad reikia pastatyti prez. J. F. Kenedžiui atminti paminklą. Kvietė vietos ir apylinkės visuomenę prisidėti aukomis, jas siųsti: "To The Sun-Bulletin." Žmonės gausiai aukojo, o miesto pareigūnai laikas nuo laiko vykdė pasitarimus, svarstė, kurioje miesto dalyje būtų paminklui patogiausia vieta.

Po ilgos pertraukos, miesto atnaujinimo darbuotojai suplanavo ateinančių pavasarį išvystyti mažą parką prie Chenango ir Henry gatvių, jį pavadinti "Centennial Plaza" (dar neoficialu). Čia turėtų iškilti prez. Kenedžiui pagerbti paminklas. Pavadinimas atžymėtų 100 metų sukaktį nuo Binghamtono tapimo miestu.

Parko ir paminklo piešinys paruošė skulptorius Edward N. Wilson Jr., Harpur kolegijos dailės profesorius.

Daugiau rekrutų

Vietos spaudoje skelbė, kad apie 24 iš National Guard Binghamtono bazės asmenys bus šaukiami militarinė tarnyboje gretakitų 2437 rekrutų, suverbuoti iš kitų valstijos vietų. Jie mokomi, pagrindiniai paruošiami vyksti į Vietnamą, kaip sakė sargybos oratorius.

Žuvo po traukinio

Sausio 24-tos rytą ant Erie traukinio bėgių netoli Tri-Cities Opera Company workshop rastas užmuštas žmogus. Iš dokumentų buvo atpažintas, kad jis yra lietuvis Theodoras Blozevich, 51 metų, bedarbis, gyvenęs 71 Lake Ave.

Liko liūdesyje motina, sesuo, brolis ir kiti giminės. Palaidotas sausio 26 d. Šermenys buvo privatiškos.

Užuojautą jo artimiesiems.

O. Wellus

Philadelphia, Pa.

Mirus mano sesutei, Barborai Kowalechuk, reiškiu širdingą padėką visiems, kurie kuo nors prisidėjo. Labai esu dėkinga draugams Merkiams, kurie visą laiką lankė ją namuose, ligoninėje ir teikė patarnavimą laike laidotuvių.

Dėkui draugui A. J. Pranaičiui už pasakytą kalbą prie velionės karsto. Taipgi dėkoju Helenai Feiferienei, kuri prisidėjo laike paskutinių dienų su pasitarinimu, ir už paršymą "Laisvėje" apie Barbutės nueitą kelią.

O ypatingai dėkinga mano dukteriai Eugėnijai Kluzin (Beniulienėi), kuri per 12 metų ant kiekvieno pareikalavimo neatsisakė pagalbėti, ir rūpinosi laidotuvių eiga.

Gaila, kad aš dėl ligos, daktaro įsakymu, negalėjau nei laidotuviuose dalyvauti. Lai tau, sesute, būna šios šalies lengva žemelė. Sesuo

Anastazija Paukštienė ir Karl Bieliauskas mano sūnus

Philadelphia, Pa.

Pradžia darbo džiuginanti

Kadangi laisviečių suvažiavimas jau arti, tai ir "Laisvės" skaitytojai tuo susirūpino. Suvažiavimo svarba filadelfiečiams lietuviams prie širdies ir minties.

Pabaigoj sausio buvau truputiškai susirūpinęs, nes mano sveikata liko palaužta, bet, už savaitės laiko tą nesmagumą nugalėjau.

Savo prižadą pildau ir pradėjau savo darbą. Pradžia darbo mane gaivina ir džiugina. Kur tik atsilankiau, visur mane draugai ir draugės gražiai sutinka, maloniai sveikina suvažiavimą, visi muša į vieną tašką, kad "Laisvė" būtų tvirta ir dar ilgai gyvuotų. Turbūt, Filadelfijos miesto jaunųjų dienų gražios tradicijos prisideda prie to visko — nes visi žinome, kad Filadelfia pažangiečiams lietuviams buvo garsus ir garbingas miestas, nes čia 1905 metais buvo suorganizuota pirmoji Lietuvių Socialistų Sąjungos kuopa, o 1906 metais pradėjo eiti Socialistų Sąjungos organas "Kova", 1815 Moyamensing Ave.

Siame mieste, per daugelį metų, gyveno daugelis gerų veikėjų, kurių vardai neišnyks iš istorijos lapų, kaip tai: Juozas Baltrušaitis, Dubickas, Bernota, Endziulaitis, Senas Vincas, J. Šukys, K. Baltruniūtė (Karošienė), Kurkulis, Stalioraitis, Kapsukas, Benesavičius ir daugelis kitų veikėjų, kurie prisidėjo prie tvėrimo ir buvimo lietuvių darbininkiškų ir kultūrinių organizacijų.

Tos gražios jaunųjų dienų tradicijos ir nuveikti darbai dar ir šiandien palaiko tarpe filadelfiečių lietuvių tą prakliną dviasį ir ta dviasį gyvuos — kol jie gyvi bus!

J. A. Bekampis

Egg Harbor City, N. J.

Noriu tarti širdingą padėkos žodį visiems, kurie parodė man užuojautą ligoje. Ypatingai dėkoju F. ir P. Valantams už atsilankymą pas mane, už suruošimą skanių pietų ir už pranešimą per "Laisvę" apie mano padėtį.

Taipgi dėkoju Anai Zalnieraitienei už lankymą ligoninėje, už dovaną, už dažnų paskambinimą telefonu. LLD 10-tos kuopos nariams dėkoju už kortelę, taipgi ir kitiems, kurie siuntė linkėjimus kortelėmis.

Nors dar esu daktaro priežiūroje, bet einu tvirtyn.

Širdingai dėkoju visiems. Čia įdedu \$5 auką "Laisvei".

Cassie Valenta

GYVYBĖ UŽ 2 CENTUS

New Yorke jaunas vyras į krautuvę atnešė tuščią butelį ir paprašė 2 centų. Krautuvininkas sakė, kad jis tos rūšies gėrimų nepardavinėja, bet pradėjusiam lermuoti kostumeriui 2 centus atidavė. Ten buvęs kitas kostumeris, Earl Thomas, lermuotoją sudraudė, ir tas išėjo iš krautuvės. Ne už ilgo išėjęs iš krautuvės Thomas žmogžudystėje įtaria tą butelio atnešėją.

Kuo buvo ir yra garsi Lietuva

Buržuazinio dvidešimtmečio "jubiliejaus" dienomis, 1938 metais, tautininkų laikraštis "Lietuvos aidas" džiugavo, kad Karaliaučiaus mugėje "didelę sensaciją sukėlė porėlė keptų lietuviškų paršelių, šauniai stovinčių ant trumpų kojų. Vokiečiai žiūrė į juos kaip į kokį stebuklą". Taip pat, esą, visiems mugės lankytojams labai patikęs ir mažas fontanas su gyvais vėžiais. Tokius "pritrenkiančius" eksponatus tada ir tegalėjo parodyti užsienyje Lietuva.

Dabar mūsų respublikos pramonės gaminiai pasiekia daugelį laudies demokratijos šalių, JAV, Graikiją, Iraką, Birmą, Indiją, Afganistaną ir kitus tolimus kraštus.

Po karo pas mus tebuvo išlikę pora tūkstančių imonių, daugiausia smulkių su primityviais įrengimais. Šiandien jos visos rekonstruotos, išplėtos, pastatyta daug naujų. Dabar imonių skaičius viršija dvyliką tūkstančių. Sukurta visai nauja tikslųjų elektros maitinimo prietaisų, metalo apdirbimo staklių, grąžtų, skaičiavimo mašinų pramonė. Gerą paklausą turi mūsų šaldytuvai, Kauno radijo aparatai. Šiaulių televizoriai.

Respublikoje dabar statomi ir okeaniniai laivai, kurie su Rapolo Čarno, Valerijaus Bykovskio vardais plaukioja tolimiausiose jūrose.

Tuo garsi šiandieninė Lietuva.

S. Krivickas

Elizabeth, N. J.

Du susirinkimai

LDS 33 kuopos ir LLD 54 kuopos susirinkimai vyks vasario 12 d., 2 val. dieną, Rusų kambariuose, 408 Court St.

Visi nariai prašomi dalyvauti.

Komitetas

Garsus operos solistas Martinelli, seniau Metropolitan operoj išdavinęs 33 sezonus, šiomis dienomis lankėsi dabartinėje Metropolitan operoje ir dainavo mažytę rolę Puccinio operoj "Turandot." Martinelli dabar yra 81 metų.

PRANEŠIMAI

WORCESTER, MASS.

"Laisvės" metinis banketas. Jį rengia LLD 11 kuopa vasario 12 dieną, salėje 29 Endicott St. Pradžia 1-ą valandą. Kvietčiame LLD narius ir "Laisvės" skaitytojus dalyvauti šiame bankete. Linksmi laiką praleisite ir senus pažįstamus susitiksite.

Komitetas

LLD 11 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks vasario 13 d., 2:30 v. popiet. Kvietčiame visus narius dalyvauti šiame nepaprastai svarbiame susirinkime. Turėsim daug reikalų svarstyti kas link "Laisvės" šerinininkų suvažiavimo, kuris įvyks vasario 19-tą dieną.

Jaškevičius, sekr. (9-10)

Redakcijos atsakymai

J. Petruškevičiui, Haverhill, Mass. — Jūsų rašinį gražiname, pasinaudoti juo negalėsime. Stačiokiškai jis parašytas. Be to, liečiami dalykai, kuriuos spręsti per "Laisvę" tiesiog nebeįmanoma. Jūs, pav., kritikuojate mūsų piknikus už tai, kad ten "per aukštas maisto kainos," kad už vieną kiaušinį ima "po 20 c."

Pats gi esate veikėjas, tai kodėl nenuvyksite į piknikų rengėjų posėdžius ir nepasiūlote, kad piknikuose kiaušinius pardavinėtų truputėlį pigiau? Kam tokius dalykus, kuriuos galima gražiai išspręsti vietoje, į laikraštį kisti?

Rašote apie Lietuvių Darbininkų Susivienijimą, kaltinate kai kuriuos asmenis už tai, kad LDS noris "1.000 jaunuolių," kurių "trečdalis kadaise buvę profesionalai su aukštais laipsniais..."

Koks savigabus žmogus, rašydamas apie LDS, gali praeiti neatžymėjęs 1953-1957 metų, kuriais Susivienijimas, lietuviškiems niekšams įskundus, Justicijos departamento buvo įdėtas į "subversyvių sąrašą"? Sudirbimo staklių, grąžtų, skaičiavimo mašinų pramonė. Gerą paklausą turi mūsų šaldytuvai, Kauno radijo aparatai. Šiaulių televizoriai.

Galite, pagaliau, jei norite, dalykus, liečiančius LDS, pasiūsti į jo organą, į "Tiesą." Bet mūsų draugiškas patarimas jums, J. Petruškevičiui, pirmiau negu bandysite ką nors kritikuoti, gerai gerai pagalvokite.

SVARBIOS KNYGOS

Parašytos Žymių Autorių

Atsiminimai ir Dabartis

Parašė Leonas Prūseika

Daviniai iš jo pergyvenimų ir kovų. Ši knyga yra faktiniai istorija laikotarpio nuo 1905 iki 1956 metų.

Puslapių 303, Kaina \$2.00 — Dabar \$1.00

Kelias į Laimę

Parašė Rojus Mizara

Apysaka bei romanas iš lietuvių emigranto jaudinančių pergyvenimų ir tragiškos jo mirties.

Puslapių 368, Kaina \$1.00 — Dabar 50c

Kelias į Naują Gyvenimą

Parašė Antanas Bimba

Aiškūs nurodymai skurdams žmonių gyvenimo prielaidų ir išvados, kokių kelių einant yra galima sukurti laimingą gyvenimą.

Puslapių 263, Kaina \$1.50 — Dabar 75c

Prošvaistės

Parašė Jonas Kaškaitis

(Dr. J. J. Kaškiaučius)

Geriausios Jono Kaškačio poezijos rinkinys. Taipgi vaizdingai apibūdintas jo gyvenimas ir visuomeninė veikla.

Puslapių 311, Kaina \$2.00 — Dabar \$1.00

Šios knygos gaunamos "Laisvės" knygyne 102-02 Liberty Ave., Ozone Park 17, N. Y.

Help Wanted Male

EXCELLENT OPORTUNITY

Paper Converter. Requires exp. paper splitter operators and pounder packers. All benefits. Immediate openings.

Mr. Griffith. DA 9-0840 (10-12)

Help Wanted Female

HOUSEWORK

Couple. German speaking, live in pleasant quarters. in Rydal, Pa. Must drive car. Reference.

TU 4-2959 (98-112)

NURSES

Registered, LPN's or nurses aides. Top salary to right person. Call 345-5853. OCEANVIEW NURSING HOME, 301 Atlantic Ave., Atlantic City, N. J. (4-13)

TYPISTS

RECORD CLERKS

Several full time openings for qualified, advancement minded people. Good typing speed req. Ideal working conditions. Excel. benefits. Conv. to "E" & "44" buses. Hours 8:15 to 4:30, 5 day week. Evening interviews can be arranged. Call Miss Garriety, TE 9-6600. Ext. 261.

LIBERTY MUTUAL INS. CO. 15 Easo Rd., Bala-Cynwyd, Pa. (9-11)

Pranešimas

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10-tos kuopos susirinkimas įvyks 11-tą dieną vasario (February), 1154 N. 4th St. Pradidės 2 val. popiet.

Tikiuosi, kad šis susirinkimas bus daug skaitlingesnis, nes poros valdybos narių sveikata jau pagerėjo, sustiprėjo, ir jie stos prie savo pareigų. Draugai ir draugės, pasistengkite šiame susirinkime pasimokėti metines duokles. Plačiau pasitarsime apie sekamą parengimą ir kitus reikalus apkalbėsime. Valdyba

(9-10)

Užrašykite Laisvę savo giminėms į Lietuvą. Kurie ten jau gauna Laisvę, rašo, kad ji jiems patinka.

Teisėjas žmogžudžius atleido nuo haismės

New Yorko valstijos Aukščiausiasis teismas sausio 30 d. svarstė bylas dviejų asmenų, prisipažinusių žmogžudystėje. Vienas jų išėjo iš teismabučio laisvas, o antrąjį dar teis už prasižengimą pataisų (probation) taisyklėmis.

Abu asmenys turi ilgą praskaištamų darbų rekordą. Paskelbdamas nuosprendį, teisėjas Marks sakė, jog jam labai nemalonu tokius paleisti. Jie už save, o gal net tik už dieną, sugrįšia pas jį ar pas kitus teisėjus kaltinami naujais prasižengimais. Bet, sako teisėjas, Jungtinių Valstijų Aukščiausiojo teismo nuostatai palieka

man tik vieną išeitį — palikuoti juos.

Aukščiausiojo teismo sprendimas sako, kad įtartas žmogžudystėje asmuo arešto metu turi teisę policijai ar prokuratūros tarnybai neatsakinti, jei jis nėra informuotas, kad jis turi teisę gauti advokata pirmą pradžioje atsakinti ir klausimus.

Šioje byloje teistieji ir palikuoti Marvino Fitzgerald ir Billy Bunche, abu jauni vyrai, tokios informacijos nebuvo gavę. Dėl to įdvių prisipažinimai žmogžudystėje, išgauti pirmą teismo įvykio informaciją ir advokato, teisėjų patarimų bei beverčių.

Tugmanų valandos ir sąlygos

Komplikotas tugmanų darbo sąlygas sunku ir apskaičiuoti. Kaip pasakoją patys darbininkai, yra taip:

Dabar didžiųjų laivų traukliai laiveliai (tugboats) turi po tris darbo grupes. Atrodytu, kad jie dirba po 8 valandas, bet taip nėra. Kadangi laiveliai veikia ištisą parą, viena grupė turi išsėti, kai kitos dvi atlieka darbą — dirbančiosios tenka atidirbti po 12 valandų.

Kilo reikalavimas skirti laivelius po 4 grupes. Samdytojai, sakoma, sutinka ketvirtąją grupę laiveliams skirti, bet tas jiems kainuoja per brangiai, jie neišgalės mokėti, neišsilaikys ir tt. Bosai reikalauja atsisakyti kitų, jau nirmian įgytų laimėjimų. Ate tai darbininkas pasakojo:

“Eile metu mes kovojome gauti mokestį ir pusę už darbą šeštadieniais ir sekmadieniais, taisyti už iškovotą 8 šventadienių darbą gauti dvieju ir pusės dienų mokestį. Dabar jie nori nuo mūsų atimti savaitgalį ir šventinių viršvalandinių mokestį. Išdirbs laivuose 25 metus aš gaunu 3 savaites atostogų per metus. Dabar jie nori atostogų atimti, žadėdami, kad sugrąžinti sekamais metais.”

Kitas darbininkas atmetė bosų dejuojamą neišgalėjimą daugiau mokėti, sakdamas: “Kokia jau čia al-

ga—\$2.96 per valandą. Mes atidirbame laive 12 valandų be pakelto mokesčio, bet savininkai už savo patarnavimus mokesti kelis. Ju imamas mokestis prasideda su \$92.50 už valandą tarp 8 ir 4 popiet ir kas valanda didėja, kol tarp 10 vakaro ir 4 val. nakti pasiekia po \$260 už valandą. Savaitgaliais ir šventėmis pagrindinis \$92.50 ju gaunamas mokestis navirsta \$139.50 per valandą.”

Darbininkai dar pasiskundžia ir tuo, kad uniia leido bosams išimti iš katilinės vieną darbininką, darba nanaikino dėl automatizacijos.

Rep.

Tugmanų streikas

Vasario 1 streikas tebebuvo visame pajėgume ar gal ir pastiprėjęs, nes 10 kitų jūrininkystės unių pasisakė tugmanus remti.

Tarpe svarbiausių punktų yra reikalavimas ketvirtąjo šifto bėgiu 24 valandų ir kad uždarys pakiltų. Dabar dirbančiųjų ant denio valandinis mokestis yra \$2.96, kapitonių \$4.04.

Gi bosai nori atsisakyti nuo prieš tris dienas įspėjimo apie būsimą atstatymą iš darbo, nori atimti vieną šventadienį, dabar yra 8. Yra ir smulkesnių nesutarimų.

Vasario 5 d. streiką baigė unijos laimėjimu.

Masinis mitingas Powellio reikalui

Tautinių grupių spaudos atstovai šaukia masinį mitingą reikalaujanti, kad kongresmanui Adam Clayton Powell būtų grąžintos visos teisės JAV Kongrese.

Mitinge kalbės geri kalbėtojai. Bus ir meninė programa. Laikas: vasario 21 d., 7 val. vak. Vieta: Sheraton Atlantic Hotel, Crystal salėje, 34th ir Broadway, Manhattane. Įžanga 75 centai.

I Washingtoną

Trečiadienį, vasario 8 d., Women Strike for Peace atstovės vyks į Washingtoną stoti prieš Pentagoną ir Kongresą, reikalaujanti tautinių karo paliučių Vietname. Numatoma, kad vien tik iš Niujorko traukiniais važiuos apie 1,500 moterų. Jos išvyks 7:45 A. M. iš Niujorko, o grįš apie 10 val. vakare.

Washingtono numatyta demonstracija prie Pentagono, kur manoma susitikti su McNamara ir aviacijos generolais. Paskiau pasiskirstys į grupes matytis su savo distriktų kongresmanais ir senatoriais. Vėliau bus didelis mitingas Continental Hotelyje.

I Washingtoną vyks ir Niujorko Lietuvių Moterų klubo atstovės: K. Rušinskienė, H. Feiferienė ir I. Mizarienė.

LLD 1 kuopos žinios

Literatūros Draugijos pirmosios kuopos susirinkimas įvyko sausio 30-tą. Jį atidarė pirmininkas V. Bunkus, jis ir susirinkimą vedė.

Kalbėdamas kitais kuopos reikalais, pirmininkas priminė, kad pereitais metais mirė 4 nariai. Susirinkę atsistojimu atidavė mirusiems paskutinę pagarbą.

Kuopa metų eigoje suėmė tris parengimus: sliedžių rodymą, Juliaus Janonio 70 metų sukaktį ir dr. S. Matulaičio 100-ųjų gimimo metinių atžymėjimą. Publikos lankėsi vidutiniškai, bet reikėjo daugiau.

Visuomeniniam reikalams kuopa išdalino \$35. Ne tuščia ranka sveikins ir “Laisvės” konferenciją vasario 19 d.

Knyga šiemis metams jau gatava. Ją parašė Juozas Baltušis, romano “Parduotos vasaros” autorius. Reikia manyti, kad ji bus įdomi.

Dabar mes visi suskubime mokėti šių metų duokles. Knyga gaus tie nariai, kurie bus atsistėję šių metų duokles. Būkime visi tokie—natys mokėjime savo duokles ir išsivikime į organizaciją savo draugus bičiulius.

Kuopa ketina artimoje ateityje suruošti kultūrišką pobūdį: ka ir kada, tą pranešime vėliau.

Vienas Jūsų

Help Wanted Male

SUPERINTENDENTS. Experienced men for Queens luxury, hi-rise bldg. Excellent opportunity. Supervise large staff. Fine salary, benefits and free apt. to suit needs. Call Mr. Terriberry at BR. 1-5000.

Apie naująjį N. Y. apdraudos planą

New Yorko valstijos valdiniuose rateliuose ruošia pasiūlyti planą įvedimui verstino apsidraudimo, kuris padengtų ligoninės iškaštis neturintiems išteklių patiems apsimokėti.

Planą siūlantysis Queens senatorius Thaler sako, kad po Medicaid numatomos federalinės pasyros tepadengtu ligoninės bilas tik turintiems keturių asmenų šeimai metinių pajamų \$4,700 ar mažiau. Verstinioji valstijos apdrauda (jei bus nutarta tą planą įvesti) mokėtų ligoninėje sirgimo bilas šeimoms, turinčioms iki 6,000 metinių pajamų.

PAGARSEJOME GIMIMAI

Gubernatorius Rockefelleris ir jo žmona Happy susilaukė antrojo sūnelio, Mark Fittler. Pastarasis vardas paimtas motinos šeimos, Mrs. Rockefellerienės mergautinis vardas buvo Margaretta Fittler. Rockefellerių vyriausias sūnelis Nelson A. Jr. jau pustrėčių metų.

Abu Rockefelleriai buvo divorsuoti, abu turi pirmesnių savo vaikų. Jinai turė 4. Jis turėjo 5, bet šis Michael žuvo kur nors ekspedicijoje Afrikoje 1961 metais.

—

Tuo pat kartu pagarsėjo ir Brooklynas, kai Mr. ir Mrs. Lionel Harris susilaukė penketukų. Viena mergytė gimė negyva. Likusieji visi keturi laikomi inkubatoriuose. Gydytojai sako, jog yra galimybė juos išsaugoti.

Kalbama, kad gausa vaikų gavosi dėl moteriškės vartotų vaistų vaisingumui akstinti. Harrisai norėjo vaikų, bet per kelierius vedybinio gyvenimo metus vis negalėjo jų sulaukti. tad jinai pasidavė gydytojo priežiūrai.

ISBANDYS NAUJA PAŠALPŲ SISTEMA

Pradedant kovo 15 New Yorko labdaros departamentas parinktame rajone išbandys naujovišką sistemą — iš pašalpos prašančio paims tik būtiniausią informaciją ir pašalpą teiks tuoju, nelaukiant nuodugnaus aplikanto ištyrimo, kuris užsitęsias net po kelis mėnesius.

Dabartinė procedūra reikalauja aplikantą atbūti du ilgus tardymus, dalyvauiant visai šeimai kartu. Reikalaujama dokumentais parodviti visas pajamas, bilas kokias iš bilas kur gaunamas pašalpas, butą, darbus, ryšius su atsakingais gimimais, praeities ir dabarties kontraktus su samdytojais, namų savininkais, draugais, įvairiomis agentūromis ir įstaigomis.

Naujosios sistemos veiklai patikrinti rajone patyrimas tik kas dešimtą aplikantą. Jei naujoji sistema veiks, miestas sutuopytų daug pinigų pašalpos reikalui.

Trumpai iš visur

RUBŲ APDAILO INDUSTRIOJE

Rūbų apdailos darbininkai šiomis dienomis iš samdytojų išsuderėjo algos priedų ir šalutinių pagerinimų. Iš viso bendra suma siekia iki \$12 savaitei. Liečia 10 tūkstančių darbininkų. Juos atstovauja moteriškų rūbų siuvėjų unija — ILGWU.

Priedas skirstomas taip: \$6 gauna tuojau, \$3 ateinančių metų ir \$3 1969 metų vasario 1. Iki šiol šaupos pasly algos tebebuvo po \$53, o embroiderių mašinų operatoriams mokėjo iki \$90. Dar gavo vieną šventadienį, viso turės šešias ir pusę dienos švenčių.

KREDITAS YRA KREDITAS

New Yorke teisėjui Birns teko spręsti, ar kredito kortos savininkas atsako už prekes, kurias pirkė kas nors kitas su kortos savininko pamesta ar nuo jo pavogta korta.

Bylą buvo užvedusi Gertz krautuvė prieš ligoninės darbininkę Mary Funderburke, su kurios kredito korta kas nors toje krautuvėje išpirkė prekių \$2,460 sumai. Krautuvė reikalavo, kad ji atmokėtų. Bet ji parodė, jog jinai tą mėnesį atostogavo ir negalėjo žinoti, kad jos korta pavogta.

KALĖJIME SVEIKIAU

Hartfordo priemiestyje policija sulaukė 7 jaunos žmones kaip narkotikų vartotojus ir išdykau tojus. Juos vaduoti iš daboklės subėgo daugiausia motinos, aiškindamos apie savo vaikelių gerumą jos bandė gauti jiems numąžintas kaucijas. Teisėjas kaucijų mierą bandė pritaikyti ir tūlam tėvui, bet šis paprasė:

—Prašau nemažinti kaucijos, mano sūnus bus sveiksnis ir laimingesnis kalėjime.

Roslyn Heights, L. I., areštuoti penki 16-os metų jaunuoliai ir mergaitės kaip narkotikų vartotojai ir skleidėjai. Bet vieno jų motina tikrina, kad jie neprasikalto. Sako, kad užrodymas policijos į jų suėgėlę yra persekiotojų ir kerštelininkų darbas.

Kongresmanas Powell pagaliau sutiko sumokėti ir sumokėjo \$32,460 Estherai James. Moteriškė, 70 metų, sakė, kad Powell “nuplėšė jos šlovę” ir tą sumą, kaip atlydą, teismas buvo jam isakęs jai sumokėti. Powell protestavo tą nuosprendį ir sumokėjimą dėsė.

New Yorke į karčiamą prie 3rd Ave. ir 38th St. įėjo jaunas vyras, atrodantis kaip visi svečiai. Apžvelgęs, kad ten yra tik dvi moterys, nuvarė jas į moterų kambary ir prirakino. Kas jos atsipalaidavo, svečias ir iš kasos \$175 jau buvo dingę.

New Yorko valstijos seimelio atstovai sutiko pakęisti valdinės labdaros istaigos vardą — vieton Social Welfare, bus Social Services.

Milžinai be mažųjų praranda galią

New Yorko uoste dažnai puikuoja milžinai laivai, kartais net keliose prieklaukose. Aplink juos čiaudėdami puikuoja nedideli laiveliai, vadinamieji tugboats. Atrodo, ko jiems ten landyti, dar prispausti gali!

O štai aną rytą tų laivelio operatoriai nutarė streikuoti ir kaip antys užtūpė didiesiems kelią—be tų mažųjų stumdymo ir traukiojimo tie milžinai negali prieklaukon dasirti, nei išplaukti. Pirmąjį streiko rytą vienas vidutinio dydžio laivas apsidaužė “nosį” ir apdaužė prieklauką, bandydamas apsieiti be tų mažųjų laivų. Darbininkai sako: laivai, kaip žmonės, ir didžiausieji be mažųjų talikos liekasi silpni.

Streikas liečia 40 kompanijų, 2,000 darbininkų, dirbančių prie prekių laivų. Reikalauja daugiau mokesčio, trumpesnių darbo valandų ir kitų pagerinimų.

Sveiksta

Draugė Nellie Skublickienė, Lietai. Moterų klubo narys. Liet. Moterų klubo narys. Kurių, duoklės neužmokėtos malonėkite ateiti ir užsimokėti.

Nuoširdi užuojauta abiem Skublickams. Julė

“Laisvės” bendrovės dalininkų suvažiavimas ir banketas

1967 metų vasario 19-tą dieną įvyks “Laisvės” bendrovės dalininkų suvažiavimas ir po suvažiavimo sesijų bus banketas. Suvažiavimo pradžia 10-tą val. ryto. Po suvažiavimo, apie 4-tą valandą popiet, prasidės banketas.

Visi “Laisvės” bendrovės dalininkai yra prašomi dalyvauti suvažiavime, nes yra daug svarbių dalykų aptarimui laikraščio išlaikymo reikalui. Labai yra reikalinga dalininkų iniciatyva laikraščio ekonomikos ir jo turinio atžvilgiais. Daugiau minčių, daugiau sumanymų suteiks naudingesnių suplanavimų laikraščio išlaikymui.

Suvažiavimas yra šaukiamas kiek vėliau negu ankščiau įvykdavo,—jis bus vasario 19 d. Taikomas, kad būtų ilgesnė diena, kai patogiau žmonėms važinėti. Norime, kad daugiau dalininkų atvyktų iš toliau.

Prašome organizacijų, kurios yra “Laisvės” bendrovės dalininkės, atsiųsti savo atstovus į suvažiavimą. Labai laukiame organizacijų ir paskirų asmenų pasveikinimų suvažiavimui ir finansinės paramos “Laisvei” šiąja proga.

Kviečiame plačiąją visuomenę atsilankyti į banketą. Įėjimas tik \$3.50. Bus gera vakarienė ir turėsite progą pasimatyti ir pasikalbėti su daugeliu svečių iš tolimų miestų.

Suvažiavimas ir banketas bus “Laisvės” salje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Anglų-Lietuvių Kalbų

ŽODYNAS

Išleistas 1961 metais Lietuvoje

Angliškai žodžiai lietuviškai išdėstomi bei išaiškinami

511 Puslapių — Kaina \$3.50

Gaunamas “Laisvės” knygyne

Užsisakydami kartu prisiųskite ir mokestį. Pinigų perlaidas (money order) ar čekius rašykite:

“LAISVĖ”

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 11417

Liūdnas Prisiminimas

JULIUS KALVAITIS

Mirė Vasario-February 7, 1963

Jau ketvirtą metą kai mirė mano mylimas vyras Julius. Pasigenda jo ne tik šeima, bet ir visi jo pažįstami, draugai. Jis buvo veiklus mūsų visuomenėje.

Ilsėkis, Juliau, ramiai. Pasiliksi mūsų mintyse amžinai, ir kol gyvi būsime, Tavo kapą lankysime.

—Marijona Kalvaitienė, žmona
Albinas ir Justinas—
posūniai ir jų šeimos

Brooklyn, N. Y.